

"शिक्षा स्वास्थ्य कृषि पर्यटन र दिगो पूर्वाधार समृद्ध सन्धिखर्क निर्माणका मुल आधार "

सन्धिखर्क नगरपालिकाको एघारौं नगर सभामा नगरपालिकाका नगर प्रमुख श्री कृष्ण प्रसाद श्रेष्ठद्वारा प्रस्तुत आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम

आदरणीय नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

सर्वप्रथम त हामीलाई स्थानीय तह सदस्य निर्वाचन, २०७९ मा आफ्नो अमूल्य मत दिई बिजयी गराउनुहुने सम्पूर्ण नगरबासी आमाबुवा, दाजुभाई तथा दिदिबहिनीहरूलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु सन्धिखर्क नगरपालिकाको यस गरिमामय एघारौं नगर सभामा पाल्नुहुने यहाँहरू सबैलाई हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु

नेपालको संबिधान, २०७२ ले राज्यको संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरि तीन तहको हुने व्यवस्था गरेको छ सो अनुरूप वि.सं. २०७९ सालको स्थानीय तहहरूको निर्वाचन सम्पन्न भई जनताको घरदैलोको सरकारको रूपमा स्थानीय सरकारहरू क्रियाशील रहि आएका छन् जनताको नजिक रहने, जन अपेक्षा बुझ्ने र सोही अनुरूप योजनाहरूको छनौट र कार्यान्वयन गर्ने सरकार भएको कारण स्थानीय सरकारहरू जनताका विश्वसनीय सरकारहरू हुन विश्वभरि नै जनताको हक तथा अधिकारको कार्यान्वयन, विकास निर्माणका क्रियाकलाप हरू संचालन र आधारभूत आवश्यकताहरूको परिपूर्ति गर्ने सरकारको रूपमा स्थानीय सरकार चिनिन्छ यी सरकारहरूले स्थानीय श्रोतहरूको व्यवस्थापन, शक्ति र विज्ञताको प्रतिकको रूपमा काम गर्नुपर्ने अवस्था छ

नीति निर्माण, विकास निर्माण, निर्णय निर्माण र सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा जनताको अधिकाधिक सहभागिता जुटाई सार्वजनिक सेवाको प्रारूप निर्माण देखि सेवा वितरण सम्मका कार्यमा जनताको प्रत्यक्ष संलग्नता मार्फत शासनमा जनताको अपनत्व बढाउने कार्यमा स्थानीय सरकारको अहम भूमिका रहने गर्दछ साथै स्थानीय, प्रादेशिक र संघीय नीति र निर्णय कार्यान्वयन गर्ने महत्वपूर्ण बिन्दु पनि स्थानीय तह नै भएका कारण सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वय कायम गर्दै सरकारको समग्रता ( ) कायम गर्न पनि स्थानीय तहको प्रमुख भूमिका रहने गर्दछ विशेष गरि स्थानीय सरकारमा अनुहार तथा नामको पहिचान ( ), निकटवर्ति बसाई ( ), दोहोरो निर्वाचन क्षेत्र ( ), र संगठनिक वातारणमा पहुँच ( ) जस्ता सुबिधा नागरिकले प्राप्त गर्ने हुनाले उनीहरू स्थानीय सरकारलाई भरपर्दो तथा विश्वासिलो सरकारको रूपमा लिने गर्दछन् यसै परिवेशमा सन्धिखर्क नगरपालिकाको नगर प्रमुखको हैसियतले सन्धिखर्क नगरपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम यहाँहरू माझ प्रस्तुत गर्न पाउँदा मैले आफुलाई गौरवान्वित महशुस गरेको छु

प्रथमतः म मूलकमा स्वतन्त्रता, सामाजिक न्याय, तथा संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको स्थापना र सार्वभौमसत्ता, भौगोलिक अखण्डता, र राष्ट्रिय एकता रक्षाका लागि आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहन्छु साथै विभिन्न राजनीतिक, सामाजिक

तथा औद्योगिक आन्दोलनका क्रममा घाइते तथा बेपत्ता हुनुहुने नागरिक तथा अग्रज योद्धाहरु प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्न चहान्छु विश्वव्यापी महामारीको रूपमा देखा परेको कोरोना भाइरस (कोभिड -१९) को संक्रमणबाट जीवन गुमाउनुहुने सम्पूर्णप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दछु महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र संक्रमितको उपचारमा सहयोग पुर्याउनुहुने समस्त जनप्रतिनिधि, राजनीतिक दल, सामाजिक संघ संस्था, निजि क्षेत्र र संचार जगतको मुक्तकण्ठले प्रशंसा गर्दछु

“सबै नगरवासीको रहर सुन्दर र सम्बृद्ध सन्धिखर्क नगर” भन्ने मूल नारालाई आत्मसात गर्दै सन्धिखर्क नगरपालिकालाई सम्बृद्ध, समतामुलक, स्वच्छ, हराभरा एवं बिकसित नगर बनाउने ध्येयका साथ तयार पारिएको आगामी आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा नेपालको संविधान, २०७२, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४, अन्तर सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४, नेपालको १५ औं योजना, स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४, राष्ट्रिय प्राकृतिक श्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४, आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धि ऐन, २०७६, राष्ट्रिय योजना आयोग तथा संघीय मन्त्रालयहरुका मार्गदर्शनहरु, लुम्बिनी प्रदेशको नीति तथा योजना आयोग र मन्त्रालयहरुका नीति, प्राथमिकता र मार्गदर्शनहरु, दिगो विकासका लक्ष्यहरु, संघ तथा प्रदेश सरकारका समपुरक तथा विशेष अनुदान सम्बन्धि कार्यविधिहरु, संघीय तथा प्रदेश सरकारका नीतिहरु, स्थानीय तहमा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, आर्थिक व्यवस्थापन तथा सम्पत्ति हस्तान्तरण सम्बन्धि निर्देशिका, २०७४, नेपाल पक्ष राष्ट्र भएका अन्तराष्ट्रिय महासन्धि तथा सन्धिहरु र त्यसबाट सिर्जित दायित्वहरु लाई आधार बनाईएको छ सन्धिखर्क नगरपालिका आवधिक योजना तथा मध्यकालीन खर्चको संरचनाले प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम निर्माण गर्न अहम भूमिका निर्वाह गरेका छन् साथै विभिन्न विषयगत समितिहरु जस्तै: राजस्व परामर्श समिति, श्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति लगायतका समितिहरुमा भएको निरन्तर छलफल र निर्णयको आधारमा आगामी आ. व. २०७९/०८० को यो नीति तथा कार्यक्रम तयार भई नगर कार्यपालिकाको बैठकबाट निर्णय भए पश्चात यो सम्मानित नगर सभामा पेश गरेको छु यसै सिलसिलामा प्रतिनिधि सभा, राष्ट्रिय सभा तथा प्रदेश सभाका माननीयज्यूहरु, राजनैतिक दलका प्रतिनिधिज्यूहरु, सामाजिक क्षेत्रमा क्रियाशील व्यक्तित्वज्यूहरु, नागरिक समाज, पत्रकार जगत, सामुदायिक तथा सहकारी संस्थाका प्रतिनिधिज्यूहरु, निजि क्षेत्र, उद्योग बाणिज्य संघ, चेम्बर अफ कमर्स तथा अन्य सरोकारवालाबाट पूर्व बजेट छलफल कार्यक्रममा प्राप्त रचनात्मक सुझाव र सल्लाहहरुलाई समेटि यो नीति तथा कार्यक्रम तयार पारिएकोले यसको सफल, दिगो र प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि सम्बद्ध सबै पक्षबाट पूर्ण सहयोग एवं रचनात्मक सुझाव प्राप्त हुनेछ भन्ने विश्वास लिएको छु यी नीति तथा कार्यक्रम सन्धिखर्क नगरपालिकाको आगामी पाँच बर्षको वार्षिक विकास कार्यक्रम संचालनका लागि समेत महत्वपूर्ण आधारको रूपमा रहनेछन

नगरपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को नीति तथा कार्यक्रम विशेषतः शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि र पर्यटन र दिगो पूर्वाधारलाई प्राथमिकतामा राख्दै “स्वस्थ सन्धिखर्क, सम्बृद्ध सन्धिखर्क (

)” बनाउने दिशातर्फ नै बढी केन्द्रित छ

नगर सभा सदस्यज्यूहरू,

अब म आ.व. २०७९/८० मा सन्धिखर्क नगरपालिकाले अबलम्बन गर्ने नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहान्छु

१. आर्थिक विकास:

(क) कृषि तथा पशुपन्छी विकास:

१. कृषि व्यवसायलाई आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण, यान्त्रिकरण तथा बजारीकरण मार्फत औद्योगिकरण गर्दै उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरि नगरपालिकालाई कृषिजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर बनाउने कार्यक्रम लागू गरिनेछ। खाद्यान्न बालीको उन्नत बिउ उपयोगमा लागत साझेदारीमा अनुदान दिईनेछ साथै उन्नत बिउ वितरकलाई प्रोत्साहन अनुदान प्रदान गरिनेछ।
२. कृषकहरूको जोखिम कम गर्नका लागि बाली तथा पशु विमा कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरी प्रिमियम विमा शुल्कमा अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ।
३. प्रत्येक वडामा सम्भाव्यताका आधारमा पकेट क्षेत्रको पहिचान गरी विकास गर्न माटो परीक्षण घुम्ती शिविर सञ्चालन गर्ने र सोको विश्लेषण गरी एक वडा, एक उत्पादनको सिफारिस गर्न विज्ञ सम्मिलित टोली बनाई आवश्यक कार्यक्रमका लागि बजेट विनियोजन गरिनेछ।
४. नगर भित्रको दुधको उत्पादकत्व वृद्धि गर्न र नश्ल सुधार गर्नको लागि सहकारी संस्थाहरूको साझेदारीमा उन्नत नश्लका मुर्दा भैसीहरू भित्र्याइनेछ।
५. नगर क्षेत्रभित्र निर्माणाधीन शित भण्डार गृहको निर्माण कार्य सम्पन्न गरि उत्पादित तरकारी, फलफूल तथा अन्य भण्डारण योग्य कृषि उपजको भण्डारण गरि उचीत बजार मूल्य सुनिश्चित गरिनेछ। उत्पादित बस्तुको न्युनतम समर्थन मूल्य कायम गर्न संघ तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरिनेछ। उत्पादित कृषि उपजको बजारीकरणको लागि नगर क्षेत्रभित्रका कृषि समूह तथा सहकारीहरूलाई परिचालन गरिनेछ।
६. व्यवसायिक कृषकहरूलाई साना कृषि मेसिनरी औजार तथा नविनतम प्रविधि हस्तान्तरण गरि उत्पादन लागत खर्चमा कमी ल्याइनेछ। मल र बिउको खरिद मुल्यमा अनुदान दिईनेछ। रैथाने बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
७. कृषिजन्य उपजको बिक्रि वितरणमा बिचौलियाबाट हुने मूल्य अपचलनलाई नियन्त्रण गरिनेछ। उत्पादन र बजार प्रणालीको अन्तरसम्बन्धलाई सहकारीको माध्यमबाट व्यवस्थित गरिनेछ। कृषकको उत्पादन लागत र थोक तथा खुद्र बजार मूल्य विश्लेषण गरि कृषकलाई उपयुक्त बजार मूल्य प्राप्त हुने व्यवस्था गरिनेछ।
८. चक्लाबन्दी, लिज खेति, सामुहिक तथा करार कृषि खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। खेतियोग्य जमिनमा बस्ती विकास र सहरीकरण गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ। विदेशबाट फर्किएर व्यवसायिक कृषि कार्यमा लागेका नगरबासीहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ। कृषि कर्जा कार्यक्रमलाई संसोधन सहित निरन्तरता दिईनेछ।

९. व्यवसायिक कृषि विकासको लागि दीर्घकालीन गुरुयोजना तयार गरि अगाडी बढीनेछ प्रत्येक वडामा कृषि तालिम संचालन गरिनेछ साथै १ वडा १ उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
१०. नगर क्षेत्रका विभिन्न स्थानहरूमा सम्भाव्यताका आधारमा आगामी ५ बर्ष भित्र निर्यात गर्न सकिने गरि एभोकार्डो, किवी, ड्रागन फ्रूट, कागती, आरु, आरुबखरा, र दाँते ओखर खेतिलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र सहकारी शाखाको साझेदारीमा आ.व. २०७८/०७९ मा वडा नं. ९ मा लागू गरिएको टिमुर खेती कार्यक्रमलाई विस्तार गरिनेछ
११. खेतीयोग्य जग्गा बाँझो राखेहरूको लगत संकलन गरि मापदण्ड बनाई जरीवाना गर्ने प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ वडा कार्यालयले समन्वय गर्ने गरि त्यस्तो जग्गामा सामूहिक र सहकारी खेती तथा पशुपालन गर्ने कार्यका लागि सम्बद्ध पक्ष संग सम्झौता गर्ने गरि प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ खाली जग्गामा असल कृषि अभ्यास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
१२. नगर क्षेत्र भित्रका खेतीयोग्य जमिनको नियमित माटो परिक्षणको व्यवस्था मिलाइनेछ परिक्षण प्रतिवेदनको आधारमा 'माटो स्वस्थताको प्रमाण पत्र' ( ) प्रयोगमा ल्याई कृषि खेतीको उपयुक्तता निर्धारण गरिनेछ सिंचाईको लागि कुलो, कृत्रिम जलाशय निर्माण तथा पोखरी संरक्षण कार्य अगाडी बढाइनेछ
१३. लागत साझेदारीमा कृषि समूह तथा कृषि सहकारी मार्फत श्रोत बिउ उत्पादन गरि नगरपालिका क्षेत्रलाई आवश्यक पर्ने खाद्यान्न बिउमा आत्मनिर्भर गराइनेछ
१४. आधुनिक र सुबिधा सम्पन्न कृषि हाट बजारको निर्माण मार्फत कृषि उत्पादनलाई सहज रुपमा बजार सम्म पुर्याउने व्यवस्था गरिनेछ संचालनमा रहेका कृषि हाट बजारहरूलाई व्यवस्थित गरिनेछ
१५. बैदेशिक रोजगारीबाट स्वदेश फर्कीएका व्यक्तिहरूले व्यवसायिक रुपमा तरकारी, जडिबुटी तथा फलफूल खेति गर्न चाहेमा संघ तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरि प्रति रोपनीका दरले प्रोत्साहन अनुदान उपलब्ध गराउन पहल गरिनेछ
१६. छरिएर रहेका साना किसानहरूलाई समूह र सहकारी संस्था गठन गर्न प्रोत्साहन गरि व्यवसाय संचालन सम्बन्धी ज्ञान, शिप र प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ समूह तथा सहकारी मार्फत नगरपालिकाको अनुदान परिचालन गरिनेछ
१७. नगरपालिकाको स्वामित्व रहेको जग्गामा नर्सरी स्थापना गरि नगरपालिकालाई चाहिने बिरुवा आफै उत्पादन गर्ने नीति लिइनेछ सार्वजनिक जग्गा, मठ मन्दिर, बिद्यालय, स्वास्थ्य केन्द्रका जग्गामा फलफूल बिरुवा रोपण कार्य अगाडी बढाइनेछ प्रांगारिक, अर्गानिक तथा बेमौसमी खेतिलाई प्रोत्साहन गरिनेछ सहरी क्षेत्रमा करेशाबारी तथा कौशी खेतिलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ व्यवसायिक फलफूल बगैचा प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
१८. विभिन्न समयमा हुने विपदका घटनाबाट प्रभावित कृषकहरूलाई राहत पुग्ने गरि कृषि बिपद् व्यवस्थापन कार्यक्रम लागु गरिनेछ रोग किरा व्यवस्थापनको लागि आकस्मिक बाली संरक्षण सेवा संचालन गरिनेछ कृषकहरूलाई कृषि उपजको बिमा गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ

१९. व्यवसायिक कृषक फर्म तथा समूहहरूको लागि प्लास्टिक टनेल वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ग्रामिण स्तरमा कृषि यान्त्रिकरण कार्यलाई बढावा दिन लागत साझेदारीमा कुटनी पिसानी यन्त्र वितरण गरिनेछ
२०. कृषक दर्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ उक्त कार्यक्रम मार्फत कृषकको व्यवसायिकता पहिचान गरि अनुदानको मापदण्ड तयार गरि लागू गरिनेछ साथै सोहि बमोजिम नगरपालिकाबाट प्रवाह हुने अनुदानलाई व्यवस्थित गरिनेछ कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्यांक अध्यावधिक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
२१. समुह तथा सहकारी मार्फत गहुँ तथा मकैको बिउ उत्पादन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ औषधीजन्य जडीबुटी प्रवर्द्धन कार्यक्रमलाई नमूनाको रूपमा प्रयोग गरिनेछ हिउदे तरकारीका उन्नत तथा हाईब्रिड बिउ, लहरे तथा कोषे तरकारीका बिउ, टि. पी. एस. आलुको बिउ लागत साझेदारीमा वितरण गरिनेछ साथै प्याज तथा लसुन मिसन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ मकैबाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
२२. घाँसमा आधारित पशुपालन व्यवसायलाई बढावा दिन र पशुपालनबाट बढी भन्दा बढी मुनाफा आर्जन गर्न व्यवसायिक पशुपालक कृषकहरूलाई जै, भेच, बर्षिम लगायतका हिउँदे घाँस तथा सुडान, बाजरा, टियोसेन्टी लगायतका बर्षे घाँस शत प्रतिशत अनुदानमा वितरण गरिनेछ
२३. पशुपन्छी रोग निदानको लागि नगरपालिकाले संचालन गरिरहेको प्रयोगशाला सेवालाई निरन्तरता दिँदै आधुनिक प्रयोगशालामा रूपान्तरण गरिनेछ साथै हाल गरिँदै आएको परिक्षणको दयारा वृद्धि गर्दै रोग निदान पश्चात उपचार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ इपिडेमियोलोजिकल रिपोर्टिगका साथै पशुपन्छी रोगको अन्वेषण, नमूना संकलन तथा प्रेषणका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ मोबाइल भेटेरिनरी सेवा मार्फत पशु स्वास्थ्य सेवालाई प्रभावकारी बनाउने प्रक्रिया अगाडी बढाइनेछ
२४. संघ सरकारसंगको सहयोगमा एक भेटेरिनरी डाक्टर कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनेछ पशुपन्छीमा लाग्ने महामारीजन्य रोगहरू जस्तै भ्यागुते, चरचरे, खोरेत, पटके, रानीखेत, गम्बोरो आदीको नियन्त्रण गरि आर्थिक नोक्सानी कम गर्न खोप कार्यक्रम संचालन गरिनेछ यसको लागि एक वडा एक प्राविधिक कर्मचारीलाई परिचालन गरिनेछ
२५. पशुपालक कृषकको मागको आधारमा पशुपन्छीको लागि मेडिकल उपचार सेवा, माइनर सर्जिकल उपचार, गाइनाकोलोजिकल सेवा, र पशु बन्ध्याकरण सेवा घुम्ती सेवाको रूपमा संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ
२६. नगर क्षेत्र भरि कृत्रिम गर्भाधान सम्बन्धि कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ नश्ल सुधार मार्फत पशुजन्य उत्पादन वृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ
२७. व्यवसायिक फर्ममा आन्तरिक तथा बाह्य परजीवी नियन्त्रण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ माछा पालन, मौरी पालन, बंगुर पालन कार्यक्रममा लागत सहभागिता गरि उत्पादनका आधारमा प्रोत्साहन उपलब्ध गराइनेछ

२८. न्यून आय भएका गरिब तथा विपन्न पशुपालक किसानहरूका लागि आय आर्जनमा टेवा पुर्याउने उद्देश्यले निशुल्क रूपमा बाखा, तथा बोका वितरण गरिनेछ साथै कृषकहरूको भकारो सुधार कार्यक्रमलाई थप सुधार गर्दै निरन्तरता दिईनेछ
२९. किसानहरूको मागको आधारमा आवश्यकता अनुसार किसानहरूको लागि तालिम तथा प्रविधी हस्तान्तरणका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ
३०. संघ तथा प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा पशुजन्य उत्पादनको मुल्य निर्धारण गरि संकलन तथा बिक्रि वितरणको आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ
३१. चारा तयार गर्ने मेशिन तथा इन्क्युबेटरको लागि आवश्यक सहयोग प्रदान गरिनेछ पशु आहारको स्थानीय स्तरमा उद्योग स्थापना गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ पशुपन्छीको लागि दाना बनाउने कुटानी पिसानी मेशिन लागत साझेदारीमा वितरण गरिनेछ
३२. व्यवसायिक किसानहरूलाई उत्पादन कार्यमा प्रयोग हुने च्याफकटर, ग्राइन्डर, पावर स्प्रेयर लगायतका कृषि यन्त्र निशुल्क तथा निश्चित प्रतिशत अनुदानमा उपलब्ध गराईनेछ
३३. नगर क्षेत्र भित्रका व्यवसायिक डेरी उद्योगलाई संघ तथा प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा चिज, क्रिम तथा छुर्पी उत्पादन गर्ने मेशिन वितरण गरिनेछ साथै निश्चित प्रतिशत लागत साझेदारीमा मिल्क क्यान र काउ म्याट वितरण गरिनेछ
३४. आधुनिक बधशाला निर्माण र संचालन, डेरी पसल स्थापना र व्यवस्थापन, तथा व्यवसायिक कृषि तथा पशु हाटबजार संचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ साथै मासु तथा डेरी पसल नियमित अनुगमन गरि दर्तावाल उत्कृष्ट मासु तथा डेरी पसललाई मूल्य सूची बोर्ड वितरण गरिनेछ
३५. नगरपालिकामा संचालित भैंसी प्रवर्द्धन तथा बाखा पकेट कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिदै नयाँ ठाउँमा समेत विस्तार गर्नको लागि संघ सरकारसंग बजेटको लागि पहल गरिनेछ

(ख) संस्कृति तथा पर्यटन:

३६. नगर क्षेत्र भित्रका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक एवं सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थलहरूको तथ्यांक संकलन तथा अध्यावधिक गरि संरक्षण र प्रचारप्रसारका कामहरू अगाडी बढाइनेछ
३७. सुपा देउराली, खाँची दरबार, शिद्वेश्वर शिवालय मन्दिर, अर्घा भगवती मन्दिर, गोपेश्वोर पिठ मथुराबेसी क्षेत्रलाई धार्मिक पर्यटन क्षेत्रको रूपमा विकास गर्न एकीकृत योजना बनाई अगाडी बढिनेछ ओमकार्येश्वोर शिवालय मन्दिर तथा मथुरा वृद्धाश्रम गोपेश्वर पिठ संचालनको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ सुपा देउराली, अर्घा भगवती, खाँचीकोट दरबार, मथुरा धाम र जालकाँडा रक गाउँन क्षेत्रमा डिजिटल पर्यटन जानकारी बोर्ड राखिनेछ
३८. सुपा देउराली मन्दिर क्षेत्रमा धर्मशाला तथा बृद्ध आश्रय स्थल लुम्बिनी प्रदेश सरकारसंगको प्राविधिक तथा आर्थिक सहयोगमा निर्माण गरिनेछ संघ सरकारसंगको समन्वयमा धार्मिक पर्यटन पूर्वाधार निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ
३९. नरपानीमा रहेको गंगा सरोवर क्षेत्रको प्रथम चरणको निर्माण कार्य पुरा गरि सौन्दर्यकरण गर्दै तालमा प्याडल बोट संचालन गरिनेछ उक्त स्थानमा पर्यटन प्रवर्द्धन मार्फत आन्तरिक आय

- वृद्धि गर्न तथा पर्यटकीय स्थलको रूपमा संरक्षण तथा संरक्षण गर्न निजि क्षेत्र संग सहकार्य गरिनेछ साथै संगै रहेको पिकनिक स्थलको समेत निर्माण तथा सौन्दर्यकरण गरि मनोरन्जनात्मक पर्यटकीय केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ
४०. नगरपालिकाको वडा नं. ११ मा रहेको जालकाँडा प्राकृतिक स्टोन गार्डेनको बिस्तृत परियोजना प्रतिवेदन बमोजिम लुम्बिनी प्रदेश सरकार र नगरपालिकाको सह लगानीमा पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास र प्रचारप्रसार मार्फत पर्यटक आकर्षित गरिनेछ
४१. नगर क्षेत्रभित्र रहेका लादम बगैचा, शान्ति बगैचा, मथुरा बगैचा, बि.पी. स्मृति पार्क, सहिद मनोज झपेन्द्र पार्कको सौन्दर्यकरण गरि अन्तरिक पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गरिनेछ पर्यटकीय स्थलहरूको सामाजिक संजाल तथा विद्युतीय माध्यमबाट प्रचारप्रसार गरिनेछ
४२. शिव पंचायन मन्दिर — शिद्वेश्वर गुफा- धारामाथि गुडकटेरी जालकाँडा क्षेत्रलाई पैदल मार्गको रूपमा विकास गर्न संघ तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरिनेछ विभिन्न स्थानमा पदमार्ग निर्माण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ
४३. अर्घा भगवती मन्दिर परिसरमा देवीको विशाल मूर्ति स्थापना भैसकेको छ उक्त मन्दिर क्षेत्र तथा ऐतिहासिक अर्घा दरबार क्षेत्रको पुनर्निर्माण तथा सौन्दर्यकरण मार्फत आकर्षक धार्मिक पर्यटकीय स्थलको रूपमा विकास गरिनेछ अर्घा दरबार क्षेत्रमा परम्परागत धार्मिक तथा संस्कृतिक बस्तुहरूको संग्रहालय तथा प्रदर्शनी केन्द्र स्थापनाका लागि आवश्यक प्रकृया अगाडी बढाइनेछ
४४. निर्माणाधीन अर्घा विमानस्थलको निर्माण कार्यलाई तदारुकताका अघि बढाउन संघ सरकारसंग आवश्यक पहल तथा समन्वय गरिनेछ
४५. नगरपालिका र लुम्बिनी प्रदेश सरकारको सह-लगानीमा ऐतिहासिक चौबिसे राज्य अन्तर्गतको खाँचीकोट दरबारको बिस्तृत परियोजना प्रतिवेदन अनुरूप पुनर्निर्माण तथा विकासको प्रक्रिया तत्काल अगाडी बढाइने छ
४६. नगरपालिकाको वडा नं ९ नौलापानी र वडा नं. ७ को सुपा देउरालीमा रहेको झोलुंगे पूलमा शाहसिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न बन्जीजम्प संचालनको लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसंग आवश्यक पहल गरिनेछ उक्त स्थानहरूको सौन्दर्यकरण कार्यको लागि रात्री समयमा बत्तिहरूको व्यवस्था गरिनेछ
४७. प्रमुख पर्यटकीय क्षेत्रमा पर्ने बस्तिहरूमा तथा नगरपालिकाका अन्य सम्भावित स्थानहरूमा निजि क्षेत्र, स्थानीय टोल विकास समिति, युवा क्लब, आमा समुहसंगको सहकार्यमा होम स्टे (-) कार्यक्रम संचालन गरिनेछ परम्परागत बस्तुहरूको प्रदर्शनीस्थल तथा संग्रहालयको रूपमा रहेका संग्रहालयको विकासको लागि आवश्यक पहल गरिने छ साथै पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि युवाहरूलाई टुरिष्ट गाइड तालिम, छोटो अवधिको होटल व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिनेछ
४८. विभिन्न सरोकारवाला निकायहरू तथा उद्योग बाणिज्य संघ, च्याम्बर अफ कमर्स समेतका संघ संस्था संगको सहकार्यमा सन्धिखर्क महोत्सव, अर्घा भगवती स्थापना उत्सव, र कृषि तथा पर्यटन महोत्सव संचालन गरिनेछ

४९. पर्यटन क्षेत्रको दिगो र योजनाबद्ध विकास गर्न पर्यटन गुरुयोजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ

(ग) सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्र:

५०. सहकारी संस्थाहरूलाई स्थानीय श्रोत, साधन र सीपको प्रयोग गरि स्थानीय स्तरमा रोजगारी तथा स्वरोजगारी सिर्जना मार्फत स्थानीय अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउने प्रमुख स्तम्भको रूपमा विकास गरिनेछ
५१. नगरपालिकाको क्षेत्राधिकार भित्रका सहकारीहरूको बैज्ञानिक तथ्यांक संकलन गरि उद्यमशीलता प्रवर्द्धन मार्फत क्रियाशील बनाईनेछ
५२. सन्धिखर्क नगरपालिकाको सहकारी नियमावली बमोजिम सहकारी संस्थाहरूको व्यवस्थापन गरिनेछ साथै स्थानीय सहकारी संस्थाको प्रवर्द्धन, परिचालन, क्षमता अभिवृद्धि र विकास गर्दै बचत तथा ऋण परिचालन सम्बन्धि स्थानीय मापदण्ड तर्जुमा गरि सो को प्रभावकारी कार्यान्वयन तथा नियमन गरिनेछ
५३. सहकारी संस्थाहरूलाई नगरपालिका क्षेत्रभित्र उत्पादित कृषि तथा पशुजन्य उत्पादनहरू संकलन, भण्डारण र बिक्रि वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ
५४. नगर क्षेत्रभित्रका तुलनात्मक रूपमा सक्षम सहकारी संस्थाहरूलाई नगर क्षेत्रभित्रकै कुनै एक रुग्ण सहकारी संस्था छनौट गरि अनुभव आदान प्रदान तथा प्राविधिक सहयोग गर्नुपर्ने व्यवस्था गरिनेछ
५५. नगर क्षेत्रभित्रका बाँझो जमिनको उपयोग गरि कृषि तथा पशुपालन क्षेत्रको उत्पादन तथा उत्पादकत्व बढाउन योगदान गर्ने सहकारी संस्थालाई प्रोत्साहन स्वरूप उत्पादनमा आधारित अनुदानको व्यवस्था मिलाईनेछ
५६. न्यूनतम सदस्य संख्या र पुँजीको सीमा तोकी उस्तै प्रकृति र उद्देश्य भएका सहकारी संस्थाहरूलाई एकीकरणका लागि प्रोत्साहन गर्दै सहकारीको संख्या वृद्धि गर्ने भन्दा संचालनमा आएका सहकारीको गुणात्मक विकासमा जोड दिने तथा कृषि, व्यापार र उद्योगका तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरूमा लगानी गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ
५७. सहकारी संस्थाका व्यवस्थापक, कर्मचारी तथा सदस्यहरूलाई क्षमता विकासको लागि नगरपालिकाबाट क्षमता विकास सम्बन्धि तालिम कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिईनेछ आवश्यकता अनुसार सहकारी संस्थाहरूलाई प्रविधि हस्तान्तरण गरिनेछ
५८. सहकारी संघ संस्थालाई सहकारी सिद्धान्त र मुल्य मान्यताको आधारमा संचालन गर्न प्रेरित गरिनेछ सहकारीको भावना विपरित संचालन गर्ने तथा आफैले बनाएको विनियम पालना नगर्ने सहकारी संस्थाहरूलाई प्रभावकारी अनुगमनमार्फत निश्चित मापदण्ड निर्धारण गरि खारेजीको प्रकृया अबलम्बन गरिनेछ

(घ) उद्योग तथा बाणिज्य:

५९. नगर क्षेत्रभित्र निर्माणाधीन औद्योगिक ग्रामको प्रथम चरणको निर्माण कार्य सम्पन्न गरि सन्धिखर्क नगरपालिकाको औद्योगिक ग्राम संचालन कार्यविधि बमोजिम नगर क्षेत्रभित्र संचालित

उद्योगी, व्यवसायी तथा सहकारीहरूलाई औद्योगिक ग्राममा साना तथा मझौला उद्योग स्थापना गरि संचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ अन्य सरोकारवाला निकायहरूमा औद्योगिक ग्रामको विकास तथा विस्तारको लागि प्राप्त बजेटलाई समेत नगरपालिकाको समन्वयमा मात्र बिस्तृत परियोजना प्रतिवेदन बमोजिम खर्च गर्न समन्वय गरिनेछ

६०. नगरपालिकाले संचालनमा ल्याएको उद्योग तथा व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण गर्ने अत्याधुनिक सफ्टवेयर मार्फत उद्योग तथा व्यवसायको दर्ता, नवीकरण ठाउँसारी तथा नामसारीको प्रकृतिलाई सरल तथा सहज बनाई कानून बमोजिम दर्ता गरेर मात्र उद्योग तथा व्यवसाय संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ
६१. गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई उद्यमशीलता मार्फत स्थानीय गरिबी न्यूनीकरण गर्ने दिशामा केन्द्रित गरिनेछ सबै वडाका बस्तिहरूमा मागमा आधारित आधुनिक प्रकृतिका उद्यम तथा सीप विकास कार्यक्रमहरू जस्तै मोबाइल तथा टि.भी. बनाउने, मोटरसाइकल बनाउने, इन्टरलक ब्लक बनाउने कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ शिप विकास तालिम लिई नमूना उद्यम संचालन गर्ने उद्यमीलाई पुरस्कृत गरिनेछ
६२. घरेलु तथा साना उद्योगको विकासमा जोड दिईनेछ लघु उद्यम संचालन गर्दा स्थानीय श्रोत, साधन तथा सीप र स्थानीय कच्चा पदार्थ जस्तै बाँस, बाबियो, केतुकी, सिस्नो प्रयोग हुने लघु उद्योगलाई प्रथमिकता दिईनेछ स्थानीय स्तरमा पाइने जडीबुटी र बनस्पतिहरूको पहिचान, खोज, प्रवर्द्धन र उपयोगलाई बैज्ञानिक बनाइनेछ
६३. "हाम्रो उत्पादन हाम्रो सान" भन्ने नारा अनुरूप स्थानीय उत्पादनहरूलाई केन्द्रित गर्दै मेड इन सन्धिखर्क ( ) अभियान संचालन गरिनेछ सन्धिखर्क नगरपालिका भ्रमण गर्नुहुने सबैलाई यहाँको स्थानीय उत्पादनबारे जानकारी दिन तथा स्थानीय उत्पादनको स्वदेश तथा विदेशमा समेत प्रचार प्रसार गर्न बाजार क्षेत्रमा बिक्री कक्ष, कोशेली घरको व्यवस्था तथा स्तरोन्नति गरिनेछ
६४. स्थानीय योजनाहरूमा लगानी आकर्षित गर्न स्थानीय लगानी सम्मेलनको आवश्यक तयारी गरिनेछ स्थानीय स्तरमा बैदेशिक सहायताको खोजिको लागि "बिज्ञ वृत्त" ( ) को गठन गरिनेछ
६५. मासुजन्य उद्योग र दुग्धजन्य उद्योगको सरसफाईमा मापदण्ड निर्माण गरि कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ रोडा, क्रसर र इट्टा उद्योगलाई बातावरणमैत्री बनाउदै जल, जमिन, बायु तथा ध्वनी प्रदुषण गर्ने उद्योगलाई प्रचलित मापदण्ड बमोजिम बस्ती बाहिर संचालन गर्न निर्देशित गरिनेछ
६६. उद्योग तथा बाणिज्य क्षेत्रले समाजमा निर्वाह गर्नुपर्ने जिम्मेवारी तथा दायित्वलाई ध्यान दिदै नगरपालिका भित्र संचालित उद्योग तथा व्यापार क्षेत्रको लागि व्यवसायिक सामाजिक उत्तरदायित्व ( ) निर्देशिका तयार गरि कार्यान्वयन गरिनेछ

२. सामाजिक विकास:

(क) शिक्षा:

६७. नगरपालिका भित्र बहुप्राविधिक विद्यालय स्थापना गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरी सोको आधामा संघ र प्रदेश सरकारलाई अनुरोध गरिने छ ।
६८. आधारभूत तथा माध्यमिक तहको शिक्षालाई गुणस्तरीय, सर्वसुलभ तथा पहुँचयोग्य बनाउदै विद्यालय उमेर समूहका सबै बालबालिकालाई विद्यालयको पहुँच ल्याउन आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ कम्तिमा एक वडाको एक बालविकास कक्षलाई बालमैत्री र सुबिधा सम्पन्न बनाईनेछ विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाहरूको पहिचान गरि सामुदायिक विद्यालय भर्ना अभियान संचालन गरिनेछ
६९. संघ सरकार संगको समन्वयमा एक शिक्षण संस्था एक उच्च कार्यक्रम संचालन गरिनेछ साथै राष्ट्रपति रनिङ्ग सिल्ड प्रतियोगितालाई नगरपालिकाको साझेदारी सहित संचालन गरिनेछ
७०. विद्यालय तहको शिक्षालाई प्रविधिमैत्री बनाईनेछ प्रविधिमा आधारित ई-शिक्षा तथा विद्युतीय पुस्तकालय कार्यक्रम निर्माण गरि कार्यान्वयन गरिनेछ
७१. सन्धिखर्क नगरपालिकाले निर्माण गरि स्वीकृत गरेको स्थानीय पाठ्यक्रम (आधारभूत तह) कार्यान्वयनका लागि स्थानीय पाठ्य पुस्तक विकास र मुद्रण गरि पठनपाठन सुरु गरिनेछ विद्यालय शिक्षालाई अनुशासन, नैतिकता, र स्थानीय परिवेशसंग जोडी व्यवहारिक शिक्षा प्रवर्द्धन हुने कार्यक्रम लागू गरिनेछ
७२. पाणिनी बहुमुखी क्याम्पसमा उच्च शिक्षा अध्ययनरत विपन्न तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरूलाई नगर प्रमुख छात्रवृत्ति कोष संचालन कार्यविधि बनाई सोको आधारमा स्नातक तह अध्ययन गर्ने ४० जना गरिब तथा जेहेन्दार विद्यार्थीहरूलाई छात्रवृत्ती व्यवस्थापन गरिनेछ
७३. नगरपालिकाले गरेको शिक्षक दरबन्दी मिलान कार्यक्रम अनुसार सामुदायिक विद्यालयहरूमा चालु शैक्षिक शत्रमा शिक्षक दरबन्दी निर्धारण गरिए अनुसार निश्चित मापदण्डका आधारमा शिक्षक पदस्थापन तथा व्यवस्थापन गरिनेछ साथै आवश्यकताका आधारमा विद्यालय समायोजन तथा तह वा कक्षा थप घट गर्ने प्रकृया अगाडी बढाइनेछ
७४. सामुदायिक विद्यालयहरूका प्रधानाध्यापकहरू संग कार्यसम्पादन सम्झौता गरि सम्झौता बमोजिम कार्यसम्पादन गरेर लक्ष्यमा पुग्ने उत्कृष्ट तीन विद्यालयहरूलाई पुरस्कृत गरिनेछ
७५. रोष्टरहरू मार्फत कक्षा शिक्षणमा आधारित अनुगमन प्रणालीको विकास गरि शिक्षक क्रियाकलाप अनुगमन तथा मुल्यांकन कार्यलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गरिनेछ विद्यालय अनुगमन कार्यलाई नियमित र व्यवस्थित गरिनेछ
७६. विद्यार्थीहरूको गुनासो सुनी गुनासो समाधान गर्ने कार्यका लागि “विद्यार्थीसंग नगरप्रमुख” कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ
७७. विषयगत शिक्षकलाई मागमा आधारित तालिम प्रदान गरिनेछ प्रधानाध्यापक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरूलाई विद्यालय सुधार योजना तथा शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि तालिम प्रदान गरिनेछ

७८. प्रधानाध्यापक बैठक नियमित बस्ने व्यवस्था मिलाइनेछ प्रत्येक प्रधानाध्यापक बैठकमा विद्यालय व्यवस्थापनको समिक्षा गरि उत्कृष्ट तवरले विद्यालय व्यवस्थापन गर्ने प्रधानाध्यापकलाई पुरस्कृत गरिनेछ
७९. सामुदायिक बालविकास केन्द्र तथा सामुदायिक विद्यालयहरूको भौतिक सुधार गरि प्रयास शैक्षिक सामग्रीहरूको प्रवन्ध गरिनेछ कक्षा कोठामा गरिने शिक्षण सिकाई क्रियाकलापमा सूचना प्रविधिको प्रयोगलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ
८०. संस्थागत विद्यालयहरूले लिने शुल्क वर्तमान परिस्थिति अनुकूल हुने गरि निर्धारण गरिनेछ साथै उक्त विद्यालयहरूले उपलब्ध गराउनुपर्ने छात्रवृत्ति सन्धिखर्क नगरपालिकाको शिक्षा ऐन अनुसार उपलब्ध गराउन प्रेरित गरिनेछ
८१. बालविकास केन्द्रका सहयोगी कार्यकर्ता, सामुदायिक विद्यालयका शिक्षक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीको क्षमता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरूको नेतृत्व तथा व्यवस्थापकीय क्षमता विकासको लागि आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिनेछ
८२. सामुदायिक सिकाई केन्द्रहरूलाई गतिशील बनाई प्रभावकारी ढंगबाट संचालन गर्दै पुस्तकालय र मागमा आधारित तालिम संचालन केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ
८३. शैक्षिक सूचनाहरूको संग्रह सन्धिखर्क शैक्षिक दर्पणको प्रकाशनलाई निरन्तरता दिईनेछ साथै सन्धिखर्क शैक्षिक दर्पणलाई सन्धिखर्क बुलेटिनसंग आबद्ध गरिनेछ
८४. अंग्रेजी माध्यमबाट पठनपाठन गराउने सामुदायिक विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहित गरिनेछ साथै प्राविधिक धारका विद्यालय स्थापना र संचालनमा जोड दिईनेछ
८५. विद्यालयस्तरीय शैक्षिक कार्यक्रमलाई योजनाबद्ध रूपमा संचालन गर्ने कार्यका लागि बस्तुनिष्ठ विद्यालय सुधार योजना निर्माणका साथै व्यवस्थापकीय क्षमता विकास गर्न कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
८६. शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धि गर्न आधारभूत र माध्यमिक तहको गणित, अंग्रेजी र विज्ञान विषयको नतिजा विश्लेषण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
८७. राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम तथा मुख्यमन्त्री शैक्षिक सुधार कार्यक्रम मार्फत संचालन हुने योजनाहरूलाई प्रभावकारी व्यवस्थापन गरिनेछ विद्यार्थीहरूको अन्तर्निहित प्रतिभा प्रस्फुटन गरि सर्वांगीण बिकासमा टेवा पुर्याउन समय समयमा बादबिबाद, वक्तृत्वकला, हिज्जे, हाजिरीजवाफ, निबन्ध तथा कविता प्रतियोगिताहरू आयोजना तथा संचालन गरिनेछ प्रत्येक विद्यालयमा विद्यार्थी प्रतिभा पहिचान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
८८. आधारभूत तह उत्तीर्ण परीक्षा (कक्षा ८) र माध्यमिक तह उत्तीर्ण परीक्षा ( ) मा उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने नगरपालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूलाई पुरस्कृत गरिनेछ
८९. सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययनरत छात्राहरूलाई निशुल्क सेनीटरी प्याड वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ साथै सबै माध्यमिक विद्यालयहरूमा सेनीटरी प्याड भेन्डिङ तथा डिस्पोजल मेसिन जडान गरिनेछ

९०. पूर्वाधारको अवस्था, शैक्षिक अनुशासन, शैक्षिक सुशासन, विद्यार्थी शिक्षक अनुपात, शिक्षण सिकाई क्रियाकलापको अवस्था, विद्यालय सरसफाई, विद्यालय व्यवस्थापन समितिको क्रियाशीलता, विद्यालयको अभिभावक र विद्यार्थीसंगको अन्तरक्रियाको अवस्था, प्रविधिको प्रयोग र शैक्षिक नाजिताको निश्चित मापदण्डहरू निर्धारण गरि प्रत्येक वडामा एक नमूना विद्यालयको अवधारणा अगाडी बढाइनेछ विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा न्यून दरबन्दी भएका माध्यमिक विद्यालयहरूको अनुदानलाई निरन्तरता दिईनेछ
९१. नगर क्षेत्रभित्र संचालित ट्युसन तथा कोचिंग सेन्टर, भाषा, तालिम तथा प्रशिक्षण केन्द्रहरू, परामर्श केन्द्रहरूलाई अनिवार्य रूपमा नगरपालिकामा दर्ता तथा नवीकरण गरे पश्चात मात्र संचालन गर्ने अनुमति दिईनेछ
९२. नगर क्षेत्रभित्रका सामुदायिक विद्यालयहरूको स्वामित्वमा रहेको जग्गाको बस्तुनिष्ठ तथ्यांक संकलन गरि संरक्षण तथा उपयोग गरिनेछ
९३. संघ सरकारले उपलब्ध गराउने प्रारम्भिक बाल विकास सहजकर्ता तथा विद्यालय सहयोगीहरूको पारिश्रमिक तथा विद्यालय कर्मचारी व्यवस्थापन अनुदानमा अपुग रकम नगरपालिकाको तर्फबाट भुक्तान गरिनेछ
९४. नगर क्षेत्रभित्रका विद्यावारिधी गरेका विशेषज्ञहरूको तथ्यांक संकलन गरि "सन्धिखर्क नगर शिक्षा बिज्ञ समूह" गठन गरिनेछ समूहको नियमित बैठकको व्यवस्था गरि उक्त समूहको सल्लाहको आधारमा शिक्षा क्षेत्रका क्रियाकलापहरू निर्देशित गरिनेछ
९५. समय समयमा विद्यार्थीहरूसंग आर्थिक, सामाजिक, राजनीतिक, प्रशासनिक, कला, संगीत, खेलकुद क्षेत्रका प्रतिष्ठित व्यक्तिहरूसंग अन्तरक्रिया गरिनेछ
९६. कक्षा एक मा २५ जना भन्दा बढी विद्यार्थी भर्ना गराई वार्षिक परिक्षामा समेत सहभागी गराउने विद्यालयहरूलाई प्रोत्साहन स्वरूप रु २० हजारका दरले वार्षिक प्रोत्साहन उपलब्ध गराईनेछ

(ख) युवा तथा खेलकुद:

९७. युवा प्रतिभाहरूको खोजि तथा प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरिनेछ युवाहरूलाई सामाजिक क्षेत्रमा जिम्मेवार बनाउन प्रत्येक वडामा युवा स्वयंसेवा समूह गठन गरी स्वयंसेवा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
९८. नगर क्षेत्रभित्रका युवाहरूको तथ्यांक संकलन तथा अद्यावधिक गरि बेरोजगार युवाहरूलाई नगरले संचालन गर्ने योजनाहरूमा संलग्न गराउने प्रकृया अगाडी बढाइनेछ उपभोक्ता समिति नगरपालिका मार्फत संचालन हुने योजनाहरूमा बेरोजगार युवालाई अधिकाधिक परिचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ
९९. नगरपालिकामा एक श्रम बैंक स्थापना गरि नगर क्षेत्रभित्र संचालित संघ संस्था, सहकारी उद्योग तथा व्यवसायहरूले नगरपालिकासंग समन्वय गरि श्रम बैंक मार्फत श्रमिकहरूको माग गरि आफ्ना पदहरू पूर्ति गर्नुपर्ने व्यवस्थालाई क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ

१००. राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय स्तरमा योगदान पुर्याउनु भएका कलाकार तथा खेलाडीहरूलाई सम्मान गरिनेछ
१०१. प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम तथा मुख्यमन्त्री रोजगार कार्यक्रम विकास निर्माणका कार्यमा नगर क्षेत्रभित्रका युवाहरूलाई निश्चित समय सम्मका लागि रोजगारी प्रदान गरिनेछ
१०२. सहरी शासकीय क्षमता विकास कार्यक्रम अन्तर्गत हाटबजार सुधार, सार्वजनिक शौचालय, बसपार्क सुधार, पार्क निर्माण, सडक संरचना निर्माण, ढल व्यवस्थापन, नाला निर्माण, सार्वजनिक पर्खाल निर्माण तथा फोहोरमैला व्यवस्थापन कार्य मार्फत स्थानीय युवालाई रोजगारी प्रदान गरिनेछ
१०३. नगर क्षेत्रभित्रका युवा क्लबहरूलाई दिगो रूपमा क्रियाशील बनाउन उद्यमशिलताका कार्यक्रमहरू संचालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ बलक्लब गठन तथा नमूना युवा संसद अभ्यास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
१०४. स्वदेशमै व्यवसाय गर्न चाहने र बैदेशिक रोजगारीमा जान चाहने युवाहरूको बर्गिकरण गरि सोहि अनुरूपका क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ
१०५. बैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमशक्ति र निजको परिवारको लागि वित्तीय साक्षरताका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ साथै बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केका श्रमशक्तिलाई सामाजिक पुनः एकीकरण गरि उनीहरूको ज्ञान, शीप, अनुभव र उद्यमशिलताको पूर्ण उपयोग गरिनेछ
१०६. नगर क्षेत्रभित्रका प्रतिभावान खेलाडी पहिचान गरि क्षमता विकास गर्दै राष्ट्रिय खेलाडी उत्पादन गर्न प्रत्येक वडाहरूमा प्रवर्द्धनात्मक खेलकुद कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
१०७. आर्थिक रूपले बिपन्न क्षमतावान खेलाडीलाई खेलकुद सामग्री वितरण गरिनेछ खेलकुद मार्फत प्रतिस्पर्धा, मैत्री र अनुशासनको भावना विकास गरिनेछ
१०८. वडागत रूपमा फरक-फरक खेलको सम्भाव्यता अध्ययन गरि सोहि आधारमा संरचना निर्माणको लागि लगानी गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ एक वडा एक खेल मैदान बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ
१०९. नगरपालिकाले संचालन गर्ने मेयर तथा उपमेयर कप खेलकुद प्रतियोगितालाई निरन्तरता दिईनेछ नगरपालिकाको केन्द्रमा रहेको टुंडीखेललाई स्तरोन्नति गरिनेछ खेलकुद प्रवर्द्धन गर्न बादी खेल मैदानलाई निरन्तरता दिईनेछ

(ग) स्वास्थ्य:

११०. सबै गर्भवती महिलाहरूलाई गर्भअवस्था भरलाई आवश्यक पर्ने क्याल्सियम चक्री निशुल्क वितरण गरिनेछ बिपन्न गर्भवती महिलाहरूलाई सुत्केरी हुनको लागि स्वास्थ्य संस्थासम्म पहुँच पुर्याउने कार्यको लागि निश्चित यातायात खर्चको व्यवस्था गरिनेछ साथै गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको लागि बिशेष पोषण प्याकेज कार्यक्रम लागु गरिनेछ
१११. नगरपालिका स्थित सन्धिखर्क अस्पतालको स्तरोन्नतिको लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरिनेछ नगरपालिका र लुम्बिनी प्रदेश सरकारको सहलगानीमा खरिद भएको शब वाहन अस्पताललाई हस्तान्तरण गरिनेछ

११२. सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट तोकिए बमोजिमका निशुल्क आधारभूत स्वास्थ्य सेवा सुनिश्चित गरिनेछ
११३. स्वास्थ्य व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई गुणस्तरीय तथा प्रविधिमैत्री बनाई सबै स्वास्थ्य संस्थाबाट तथ्यांक प्रविष्टि गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ बिद्यालयहरूमा किशोर किशोरीहरूको स्वास्थ्य शिक्षा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
११४. स्वास्थ्यकर्मीहरूको पेशागत सुरक्षा सुनिश्चितता गरिनेछ साथै उत्कृष्ट स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई पुरष्कृत गरिनेछ
११५. जिल्ला अस्पतालसंग समन्वय गरि नगर क्षेत्र भित्र रगतको अभाव हुन नदिन 'सन्धिखर्क ब्लड बैंक' संचालन गरिनेछ
११६. बर्थीङ्ग सेन्टर रहेका वडाहरूका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा पूर्णतः संस्थागत सुत्केरी गराई घरमा शुन्य सुत्केरी ( ) कार्यक्रम अझ प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ सुत्केरीहरूलाई प्रदान गर्दै आएको प्रोत्साहन भत्तालाई निरन्तरता दिईनेछ
११७. ५ वर्ष मुनिका सम्पूर्ण बालबालिकाहरूको शारीरिक वृद्धि अनुगमन गरि कुपोषण बिहिनतालाई सुनिश्चित गर्न पोषण सहलियत तथा पोषण सम्बन्धी ज्ञानका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
११८. संघ सरकारको सहयोगमा सन्धिखर्क नगरपालिकाको वडा नं. ७, ८ र ११ मा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण गरिनेछ
११९. नगर क्षेत्रभित्र कुपोषणको अवस्थालाई न्यूनीकरण गर्नका लागि पोषण विशेष कार्यक्रम अभियानको रूपमा संचालन गरिनेछ
१२०. नगरभित्रका ७० वर्ष मुनिका एकल महिला र एकल पुरुषहरू मध्ये नियमित पारिश्रमिक तथा निवृत्तिभरण प्राप्त नगर्ने परिवारका व्यक्तिहरूलाई स्वास्थ्य विमा गर्न ७५ प्रतिशत अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ ।
१२१. जीवनपथको अवधारणा अनुरूप सुरक्षित मातृत्व, बाल स्वास्थ्य, किशोर किशोरी तथा प्रजनन स्वास्थ्य, प्रौढ तथा ज्येष्ठ नागरिक लगायतलाई सेवाहरूको विकास तथा विस्तार गरिनेछ
१२२. खोपकेन्द्र नभएका स्थानहरूमा खोपकेन्द्र भवनहरूको निर्माण गरि गुणस्तरीय खोप सेवा प्रदान गरिनेछ साथै नगरपालिकालाई पूर्ण खोप सुनिश्चितता र यसको दिगोपना कायम गर्नका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ
१२३. नगर क्षेत्रभित्रका सबै स्वास्थ्य संस्थामा औषधि तथा सर्जिकल समानहरूको सहज आपूर्तिको व्यवस्था गरिनेछ
१२४. सबै स्वास्थ्य संस्थाबाट निशुल्क रूपमा पिसाबद्वारा गर्भ जाँचको व्यवस्था गरिनेछ
१२५. जटिल प्रकृतिका रोगहरूको उपचारमा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले नगरपालिकाबाट आर्थिक सहायता प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ अति बिपन्न परिवारका गन्दर्भ, बादी तथा अति अशक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि निश्चित मापदण्ड निर्धारण गरि निशुल्क स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
१२६. नगर क्षेत्रभित्र पाठेघर खस्ने, प्रसव फिस्टुला, पाठेघर तथा स्तनको क्यान्सर तथा मुटु समस्याबाट पिडित महिलाहरूलाई लक्षित गर्दै उक्त समस्या समाधान गर्नको लागि निशुल्क

- जाँच सिबिर संचालन गरिनेछ स्वास्थ्य संस्थाहरु संगको समन्वय तथा साझेदारीमा मोतिबिन्दुको निशुल्क शल्यक्रियाको व्यवस्था गरिनेछ
१२७. निशुल्क गर्भ परिक्षण, सुरक्षित गर्भपतन सेवा तथा निमोनिया र दमका बिरामीहरुको लागि निशुल्क नेबुलाईजेशन सेवा उपलब्ध गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ
१२८. बालबालिका, किशोरीहरु तथा सुनौलो हजार दिन भित्रका महिलाहरुको पोषण स्थितिमा सुधार ल्याउन विशेष कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
१२९. नेपाल सरकारको नीति बमोजिम लागू भएको स्वास्थ्य विमा कार्यक्रममा नगर क्षेत्रभित्रका सबै बिपन्न नागरिकहरुलाई समावेश गर्नका लागि आवश्यक पहल तथा समन्वय गरिनेछ
१३०. नगरपालिकाभित्र कार्यरत सम्पूर्ण महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविकाहरुलाई नगरपालिकाले प्रदान गर्दै आएको प्रोत्साहन कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ उनीहरुको लागि क्षमता अभिवृद्धि तथा पुनर्ताजगी कार्यक्रम संचालन गरि "स्वास्थ्य क्षेत्र सद्भावना दूत"को रुपमा परिचालन गरिनेछ
१३१. नगर क्षेत्रभित्रका स्वास्थ्य संस्थाहरुलाई प्रविधिमैत्री तथा श्रोत साधन सम्पन्न बनाईनेछ सेवाम्राहीको चाप लगायत अन्य रणनीतिक हिसाबले उपयुक्त स्वास्थ्य संस्थामा प्रयोगशाला स्थापनाका लागि आवश्यक समन्वय गरिनेछ
१३२. एक वडा एक स्वास्थ्य संस्थाको अवधारणा अनुरूप स्थापित स्वास्थ्य संस्थाहरुको प्रभावकारी संचालनको व्यवस्था गरिनेछ नगरपालिकाबाट स्वास्थ्य संस्थाहरुको प्रभावकारी संचालनको लागि दिंदै आएको आर्थिक सहयोगलाई निरन्तरता दिईनेछ
१३३. नगर क्षेत्रभित्र सुलभ रुपमा स्वच्छ खानेपानीको प्रयास आपूर्तिको व्यवस्था गरिनेछ निर्माणाधीन खानेपानीका आयोजनाहरु यथा समयमै सम्पन्न गरिनेछ सामुदायिक लिफ्टिंग खानेपानी आयोजनाहरुको बिजुलीको महसुल भुक्तानीमा कार्यविधि निर्माण गरि निश्चित प्रतिशत अनुदान प्रदान गरिनेछ
१३४. एक घर एक धाराको नीतिलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ खानेपानी तथा सरसफाई गुरुयोजनामा समावेश भएका खानेपानिका योजनाहरुलाई क्रमशः कार्यान्वयनको व्यवस्था गरिनेछ

(घ) लैंगिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण:

१३५. लक्षित समूहका कार्यक्रम मार्फत नगर क्षेत्रभित्र छुवाछुत, सामाजिक कुरीति, अन्धबिश्वास, लैंगिक बिभेद र हिसाका घटनाको न्यूनीकरण गरि सामाजिक सहिष्णुता र सौहार्दता सहितको समतामूलक समाज निर्माणको आधार तयार गरिनेछ यस्ता कार्यक्रम संचालन गर्दा टोल विकास संस्थाको संलग्नतामा गरिनेछ
१३६. दलित, जनजाती तथा एकल महिलाहरुको उद्यमशिलता विकास र व्यवसायिकता प्रवर्द्धनको लागि तालिम, आर्थिक सहायता तथा प्रविधि हस्तान्तरणको व्यवस्था गरिनेछ
१३७. नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेको सेफ हाउसको स्तरोन्नति कार्यलाई लुम्बिनी प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा निरन्तरता दिईनेछ सरोकारवालासंगको सहकार्यमा कार्यविधि निर्माण गरि सोहि

- बमोजिम सेफ हाउसको संचालन गरिने छ जिल्ला स्थित सबै स्थानीय तहहरूसंगको समन्वयमा सेफ हाउस संचालनको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिनेछ
१३८. घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि टोल विकास संस्थाहरूलाई परिचालन गरि बहस, पैरवी तथा चेतनामूलक कार्यक्रम प्रयास रूपमा प्रभावकारी ढंगले संचालन गरिनेछ
१३९. नगर क्षेत्रभित्र आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडी परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको सामाजिक तथा आर्थिक उत्थानका लागि कार्यक्रम बनाई लागू गरिनेछ साथै दैनिक ज्यालादारी, गुजारा व्यवसाय, अति गरिब घर परिवार र सडक जीवन व्यतित गर्ने परिवारलाई राहत सम्बन्धी मापदण्डको आधारमा राहत उपलब्ध गराइनेछ
१४०. नगर क्षेत्रभित्र बालश्रम, बालविवाह, बहुविवाह, दाइजो तथा बोक्सी जस्ता प्रथा रोकथाम, न्यूनीकरण तथा अन्त्यका लागि आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरि कार्यान्वयन गरिनेछ यस्ता कार्यक्रम संचालन गर्दा विशेषतः टोल विकास संस्था परिचालन गरि सामाजिक परिचालनका कार्यक्रमहरू अगाडी बढाइनेछ
१४१. नगर क्षेत्रभित्र विशिष्टीकृत बालबालिका पुनर्स्थापना केन्द्र, ज्येष्ठ नागरिक आश्रय केन्द्र, अशक्त स्याहार केन्द्र स्थापना तथा संचालनका लागि प्रदेश तथा केन्द्र सरकारसंग पहल गरिनेछ साथै पूर्ववत रूपमा स्थापन भई संचालनमा रहेका यस किसिमका केन्द्रहरूमा सहज पहुँचको व्यवस्था गरिनेछ यस्ता केन्द्रहरू संचालनको लागि निश्चित अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ
१४२. परम्परागत पेशा, सीप, व्यवसाय र उद्यमलाई प्रोत्साहन गरिने छ लामो समयदेखि संचालित महिला शिल्पकलालाई उद्यम विकास कार्यक्रमसंग तादाम्य हुनेगरि संचालन गरिनेछ
१४३. अपाङ्ग, अशक्त, असहाय, प्रकोप पिडित, द्वन्द्व पिडित, घरेलु हिंसा पिडित, जेष्ठ नागरिक, एकल महिला सिफारिस जस्ता नगरपालिकाबाट प्रदान गरिने सिफारिसहरू निशुल्क रूपमा प्रदान गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ
१४४. आर्थिक बर्ष २०७९/०८० को वार्षिक बजेटलाई लैंगिक उत्तरदायी बजेट परिक्षण गरि सोहि अनुसार योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरिनेछ लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट विश्लेषण प्रणाली क्रमशः कार्यान्वयन गरिनेछ
१४५. नगरपालिका क्षेत्रमा छोरा तथा छोरी बीचमा हुने विभेद अन्त्य गरि छोरीलाई पनि छोरा सरह शिक्षा क्षेत्रमा पहुँच अभिवृद्धि गर्न आ. व. २०७८/०७९ मा कार्यान्वयन गरिएको 'नगर प्रमुख खुत्रुके बचत योजना' प्रभावकारी भएको महशुस गरेको छ उक्त कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ
१४६. नगर क्षेत्र भित्र रहेका ज्येष्ठ नागरिकहरूको पहिचान तथा अभिलेखांकन गरि उनीहरूको अनुभव तथा सीपहरूको हस्तान्तरणको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ "ज्येष्ठ नागरिकका सुख र दुःख सुन्छन सन्धिखर्कका नगर प्रमुख" भन्ने नारा सहित जेष्ठ नागरिक स्वास्थ्य परिक्षण कार्यक्रम लागू गरिनेछ
१४७. समुदायमा ज्येष्ठ नागरिक प्रतिको सम्मान र आदर अभिवृद्धि गर्न र पुस्तान्तरबाट उत्पन्न हुन सक्ने समस्याबारे सचेत गराउन विद्यालयस्तर देखि नै सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ

१४८. अपाङ्ग तथा ज्येष्ठ नागरिक परिचय-पत्र वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिई सम्बन्धित वडामा नै स्थलगत रूपमा वितरणको व्यवस्था गरिनेछ
१४९. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको मनोबल उच्च राख्न उनीहरूको आर्थिक सशक्तिकरण सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ साथै उनीहरूको विशेष आवश्यकतालाई दृष्टिगत गरि सहायता सामग्रीहरू वितरण गर्दै सार्वजनिक स्थान तथा संरचनाहरू अपाङ्गमैत्री बनाउन पहल गरिनेछ
१५०. दीर्घकालीन हेरचाह तथा उपचार आवश्यक पर्ने अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि स्वास्थ्य तथा पुनर्स्थापना केन्द्रहरूमा स्थानान्तरणको लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ
१५१. नगरपालिकाभित्रका विद्यमान पूर्वाधारहरूलाई लैङ्गिकमैत्री, बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री बनाईनेछ साथै आगामी दिनमा पूर्वाधार निर्माण गर्दा उल्लेखित प्रावधानहरूलाई अनिवार्य रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ
१५२. नगर क्षेत्रभित्रका बाल क्लब, युवा क्लब, र आमा समूहहरूलाई स्थानीय स्तरका समस्या समाधान, सामाजिक सहिष्णुता प्रवर्द्धन, मौलिक कलाको संरक्षण, सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षण र व्यवस्थापन गर्न सक्ने खालका क्षमता विकासका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ
१५३. नगरपालिकाको प्रत्येक वडाबाट कार्यान्वयन हुने कम्तिमा एक योजनामा महिलाहरूको निर्णय प्रकृया र आयोजना तथा कार्यक्रम व्यवस्थापन सम्बन्धि क्षमता अभिवृद्धिका लागि उपभोक्ता समितिका जिम्मेवार पदहरूमा महिलाहरू मात्र रहने गरि योजना कार्यान्वयनको व्यवस्थालाई निरन्तरता दिईनेछ
१५४. अनुत्पादक क्षेत्रमा खर्च कटौती गरि उत्पादन वृद्धि, आय आर्जन वृद्धि र थप रोजगारी सिर्जनामा सघाउ पुर्याउने कार्यक्रमहरू लाई प्रोत्साहन गरिनेछ
१५५. लक्षित बर्ग सम्बन्धि कार्यक्रमहरू सम्बन्धित लक्षित बर्गसंगको छलफल मार्फत तय गरि लागू गरिनेछ
१५६. नगर क्षेत्र भित्रका सडक तथा बेवारिसे बालबालिकाहरू र दुर्व्यसनी फसेका बालबालिकाहरूको पहिचान गरि उनीहरूको पुनर्स्थापना सम्बन्धि कार्यक्रम अगाडी बढाइनेछ स्थानीय प्रहरी संगको सहकार्यमा लागू पदार्थ दुर्व्यसन नियन्त्रणको लागि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
१५७. बालबालिका विरुद्ध हुने शारीरिक तथा मानसिक हिंसा तथा दुर्व्यवहारको अन्त्य गर्दै उनीहरूको सामाजिक, राजनीतिक, आर्थिक तथा न्यायिक हकहीत सुनिश्चित गर्न आवश्यक कार्यक्रम तर्जुमा गरि लागू गरिनेछ
१५८. किशोरी सूचना तथा परामर्श केन्द्र स्थापना गरि अतिबिपन्न किशोरीहरूको शैक्षिक तथा स्वास्थ्योपचार सम्बन्धि आवश्यक प्रवन्ध गरिनेछ
१५९. लक्षित वर्गहरूको उदार, संरक्षण, उत्थान, पुनर्स्थापना र विकासको लागि स्थापित विभिन्न कोषहरूको प्रभावकारी उपयोग गरिनेछ
१६०. सामाजिक सुरक्षा र पंजीकरण सम्बन्धि कार्यलाई नतिजामूलक, व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन घुम्ती शिविर तथा सामाजिक सुरक्षा दर्ता सुदृढिकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंकिंग प्रणाली मार्फत वितरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ

१६१. आदिवासी, जनजाती, मुस्लिम, दलित, अल्पसंख्याक वर्गहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न उनीहरूको भाषा, धर्म, लिपि, कला, पेशा एवं संस्कृति संरक्षण र सम्बर्द्धनमा जोड दिईनेछ
१६२. नगर उपप्रमुख दलित तथा महिला उत्थान कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
१६३. पत्रकारिता प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम निर्माण गरि संचालन गरिनेछ

३. पूर्वाधार विकास:

(क) सडक, पुल तथा झोलुङ्गे पुल:

१६४. स्थानीय सडकहरूको निर्माण, स्तरोन्नति, कालोपत्रे र पुनर्निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ संघ तथा प्रदेश सरकार संगको समन्वय र सहकार्यमा निर्माण भैरहेका सडकहरूलाई उच्च प्राथमिकताका साथ सम्पन्न गरिनेछ
१६५. नगरक्षेत्र भित्रका सडकहरू तथा नगरपालिका र अन्य स्थानीय तह जोड्ने मूल सडकहरूको स्तरोन्नति तथा विकास गर्दै सडक सुबिधालाई विस्तार गरिनेछ आगामी आर्थिक वर्षमा किलोमिटर सडक कालोपत्रे तथा किलोमिटर सडक स्तरोन्नति गरिनेछ
१६६. नगरपालिकाको मुख्य बजार क्षेत्रमा नाली तथा ढल निकास सहितको फुटपाथ निर्माणलाई संघ तथा प्रदेश सरकारसंगको समन्वयमा निरन्तरता दिईनेछ निर्मित सडक, पूल तथा कल्भर्टहरूको मर्मतसम्भार र स्तरोन्नति गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ
१६७. नगर क्षेत्र भित्रका सम्पूर्ण सडकहरूलाई सवारी साधन चलन सक्ने गरि विस्तार गरिनेछ नगरपालिकाले निर्माण गरेको नगरपालिका यातायात गुरुयोजना ( ) बमोजिम सडक यातायात सम्बन्धी योजनाहरू निर्माण गरि कार्यान्वयन गरिनेछ योजनाले तोकेको वार्षिक लक्ष्यको ८०% सडक निर्माण गरिनेछ
१६८. वडा केन्द्र जाने बाटो कालोपत्रे गरिनुका साथै बजार क्षेत्रभित्रका मुख्य सडकहरूमा ग्रिनबेल्ट निर्माण गर्ने कार्यलाई अगाडी बढाइने छ नगर क्षेत्रभित्रका सडक निर्माण गर्दा ढल, खानेपानी, बिजुली र संचार क्षेत्रलाई समन्वयात्मक रूपमा अगाडी बढाइनेछ
१६९. नगरपालिकाको वडा नं. १ र वडा नं. २ का बाँगी खोला, घोंचे खोला र भद्री खोला आसपासका क्षेत्रलाई समेटेर "सन्धिखर्क नदी करिडोर" को रूपमा विकास गरिनेछ
१७०. खरिद प्रकृत्यालाई बढी प्रतिस्पर्धात्मक बनाउन नगरपालिकाले कार्यान्वयन गर्ने रु १० लाख भन्दा माथिका सम्पूर्ण योजनाहरूमा विद्युतीय बोलकबोल प्रणाली (-) लागु गरिनेछ
१७१. नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालित सम्पूर्ण सेवाहरू समेट्ने गरि नगरको उपयुक्त स्थानमा एक बहुउद्देश्यीय भवन स्थापना तथा संचालनका लागि सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ
१७२. छनौट भै कार्यान्वयनमा रहेका नगरस्तरीय गौरवका आयोजना उच्च प्राथमिकताका साथ सम्पन्न गरिनेछ साथै बहुवर्षीय योजनाहरू तोकिएको समय भित्रै सम्पन्न गर्ने गरि श्रोत सुनिश्चित गरिनेछ

१७३. नगरपालिकाले कार्यान्वयन गर्ने पूर्वाधार विकास सम्बन्धि योजनाहरूको नियमित मर्मत सम्भारको लागि लाभग्राहीको योगदान सहितको मर्मत सम्भार कोष स्थापना गरि १.५% रकम कट्टा गर्ने व्यवस्था गरिनेछ साथै नगरपालिकाको पुँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत रकम सडक मर्मत तथा सम्भार गर्ने कार्यको लागि विनियोजन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ
१७४. नगर सडक यातायात गुरुयोजना अनुरूप नगरपालिका क्षेत्रभित्र बनेका नयाँ सडकहरूको नामाकरण प्राथमिकताका साथ सम्पन्न गरिनेछ साथै नगरपालिकाले कार्यान्वयन गरेका आयोजनाहरूको अधिकारिक रूपमा समुदायस्तरमा हस्तान्तरण गरिनेछ ।
१७५. स्थानीय पूर्वाधार विभागसंगको समन्वयमा नगरपालिका भित्रका अत्यावश्यक ठाउँहरूमा झोलुंगे पूल निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ साथै झोलुंगे पूल निर्माण कार्यमा स्थानीय उपभोक्ताहरूलाई परिचालन गरिनेछ
१७६. सडक निर्माणका कार्यहरू गर्दा यसको गुणस्तर र दिगोपनामा विशेष ख्याल गर्दै नगरपालिकाले कार्यान्वयन गर्ने ठूला सडकहरूमा अस्फाल्ट कंक्रीट प्रविधि अवलम्बन गरिनेछ
१७७. वातावरणीय हिसाबले उपयुक्त नदेखिएका स्थानहरूमा नयाँ सडक खन्ने कार्य तथा सामान्य अवस्थामा सडकको नयाँ ट्रयाक खन्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ
१७८. सन्धिखर्क नगरपालिकाको आवधिक योजना, मध्यकालीन खर्चको संरचना तथा ( )
) परियोजना बैंक अनुसार नगरस्तरीय तथा वडास्तरीय योजना छनौट गरिनेछ वडा भेलाबाट सिफारिस प्राप्त ठूला प्रकृतिका योजनाहरूलाई संघ सरकार, प्रदेश सरकार, निजि क्षेत्र र गैर सरकारी संघ संस्था संगको समन्वय तथा सहयोगमा कार्यान्वयनको लागि पहल गरिनेछ
१७९. स्थानीय श्रम, सीप, श्रोत र प्रविधिको अत्यधिक प्रयोग हुने योजनालाई प्राथमिकतामा राखिनेछ रोजगार सूचना केन्द्रमा सूचिकृत भएका श्रमिकहरूलाई प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र सहरी शासकीय पूर्वाधार विकास कार्यक्रम मार्फत तोकिएको श्रममूलक योजनामा परिचालन गरि पूर्वाधार निर्माणको माध्यमबाट रोजगारी सृजना गरिनेछ यस किसिमका श्रमिकहरूलाई काममा लगाउन निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समितिहरूलाई समेत निर्देशन दिईनेछ
१८०. नगरपालिकाले संचालन गर्ने योजनाहरूको दिगोपना तथा नागरिक अपनत्व वृद्धि गर्ने कार्यका लागि पूर्वाधार विकासमा जनपरिचालन तथा जनसहभागितामा आधारित कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ श्रममूलक प्रकृतिका सडक तथा अन्य पूर्वाधार निर्माणका आयोजनाहरू उपभोक्ता समिति मार्फत संचालन गर्न जोड दिईनेछ तर उपभोक्ता समिति आफैले कार्यान्वयन गर्ने गरि सम्झौता गरेका योजनाहरू ठेक्कामा दिन रोक लगाइनेछ
१८१. सार्वजनिक खरिद ऐन तथा नियमावलीले गरेको व्यवस्था बमोजिम दक्ष जनशक्ति र बिशिष्ट प्रकृतिका उपकरण, मेशिन र औजार आवश्यक पर्ने प्राविधिक किसिमका योजनाहरू जस्तै ट्रान्सफर्मर खरिद, सडक कालोपत्रे, भवन निर्माण कार्य उपभोक्ता समिति मार्फत नगराइने व्यवस्था कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ
१८२. चालु आ.व. २०७८/०७९ मा विभिन्न शिर्षकहरूबाट खर्च हुने गरि नगर सभाबाट स्वीकृत योजनाहरू समय अभावका कारणले सम्झौता हुन बाँकि रहेमा उक्त योजनाहरू सम्पन्न गर्न श्रोत

सहित आ.व. २०७९/०८० मा सार्ने तथा बहुवर्षीय बनाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ

१८३. सबै वडा कार्यालयहरूलाई तोकिएको समयमा नै योजना सम्पन्न गर्न प्रोत्साहित गर्न नगर सभाबाट स्वीकृत समय सीमा भित्र योजना सम्पन्न गर्ने वडा कार्यालयहरूलाई प्रोत्साहन योजनाको लागि बजेटको व्यवस्था गरिनेछ कार्ययोजना तथा समयसिमा नाघी सम्झौताको लागि पेश हुने योजनाहरूको सम्झौता गरिने छैन

(ख) भवन तथा सहरी विकास:

१८४. राष्ट्रिय भवन संहिताको पालना गर्दै स्थानीय भवन मापदण्ड तर्जुमा गरि पूर्ण रूपमा लागू गरिनेछ
१८५. नगर क्षेत्रभित्र बन्ने घरहरूमा एकरूपता कायम गरि सहरी सौन्दर्य कायम गर्न नगरपालिकाले तोकेको निश्चित क्षेत्रफलमा निर्माण गरिने घरहरूको घर नक्सा डिजाइन नगरपालिकाबाट निशुल्क गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ
१८६. नगर क्षेत्रभित्रका नक्सा पास नगरी वा पास भएका नक्सामा स्विकृती बेगर हेरफेर गरि बनाईएका भवनहरू सहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धि मापदण्ड र संहिताको पालना हुने गरि एक पटकको लागि पास गर्ने तथा हेरफेर गर्ने प्रकृया अघि बढाइनेछ
१८७. सन्धिखर्क नगरपालिकाको सार्वजनिक निजि साझेदारी सम्बन्धि कानून बमोजिमका योजनाहरूमा साझेदारी कार्यक्रम संचालनमा जोड दिईनेछ साना र टुक्रे योजनाहरूलाई निरुत्साहित गर्दै नगरस्तरीय गौरवका ठूला र युगान्तकारी प्रभाव राख्ने स्वर्णिम योजना निर्माणमा जोड दिईनेछ
१८८. नगरपालिकाभित्र निर्माण हुने पूर्वाधारहरूलाई बालमैत्री तथा अपाङ्गमैत्री बनाई बालमैत्री स्थानीय शासनका पूर्वाधार पुरा गर्दै बालमैत्री स्थानीय तह निर्माणमा जोड दिईनेछ
१८९. भूमिको बनोट, विशेषता र उपयोगिताको आधारमा भू-उपयोग गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ कृषियोग्य जमिनमा जग्गा खण्डीकरण र बस्ती विकास गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माणको लागि सचेतना कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
१९०. नगर क्षेत्रभित्रका ऐलानी, पर्ती तथा सार्वजनिक जग्गाहरूको खोजि गरि संरक्षण गरिनेछ सार्वजनिक जग्गाहरूको व्यवस्थित अभिलेख राखी अतिक्रमण गर्ने कार्यलाई पूर्णरूपमा निषेध गरिनेछ
१९१. सन्धिखर्क नगरपालिका र राष्ट्रिय भुमी आयोग संग भएको सम्झौता बमोजिम नगरपालिका क्षेत्रभित्रका भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबासीको लगत संकलन, घरजग्गा नाँपजाँच, नक्सा श्रेस्ता तयार गरि जग्गाधनी प्रमाणपुर्जा वितरणको व्यवस्था मिलाईनेछ
१९२. नगर क्षेत्रभित्र घना बस्ती भएका स्थानहरूमा तटबन्ध लगायतका विकल्प प्रयोग गरि बस्ती सुरक्षित गरिनेछ प्राकृतिक प्रकोप तथा अन्य जोखिमयुक्त बस्तीहरूको सुरक्षा तथा स्थानान्तरणका लागि कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ सुरक्षित नागरिक आवास

कार्यक्रम मार्फत खरको छानो बिस्थापित गरि टिनको छानो लगाउने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ

१९३. बसपार्क क्षेत्रमा रहेको हाटबजारको बैकल्पिक स्थान खोजि स्थानान्तरण गर्दै संघ तथा प्रदेश सरकार संगको सहकार्यमा बसपार्कको स्तरोन्नति गरिनेछ नगर क्षेत्र भित्रको अव्यवस्थित पार्किङ्ग समस्यालाई कार्ययोजना बनाई समाधान गरिनेछ
१९४. धार्मिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न निजि क्षेत्र संगको समन्वय तथा साझेदारीमा सुपा देउराली - अर्घा दरबार सम्म नगर बस संचालन गरिनेछ यसले स्थानीय पर्यटन प्रवर्द्धन तथा स्थानीय अर्थतन्त्रको विकासमा योगदान पुर्याउने बिश्वास लिएको छु
१९५. बजार क्षेत्रभित्र नगरपालिकाको स्विकृती नलिई सार्वजनिक स्थानमा व्यापार व्यवसाय गर्ने कार्यमा रोक लगाईनेछ भने सडकको क्षेत्र तथा सडक पेटीमा समान राखी व्यापार व्यवसाय गर्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिने छ नगर क्षेत्र भित्रका स्थानीय सडकको दायौं बायौं अधिकार क्षेत्र ( ) को सिमा तोकिनेछ
१९६. नगर क्षेत्र तथा बजार क्षेत्रमा चौपाय छोड्ने कार्यलाई नियन्त्रण तथा निरुत्साहित गर्न समुदाय र टोललाई जिम्मेवार बनाईनेछ सार्वजनिक जीवनमा असर गर्ने छाडा पशु तथा चौपायाहरुलाई नियन्त्रण गरिनेछ यसका लागि बजारमा चौपाया छोड्नेहरुको खोजि गरि दण्ड जरिवानाको व्यवस्था गरिनेछ छाडा कुकुरहरु नियन्त्रणको लागि आवश्यक उपायको व्यवस्था गरिनेछ गौशाला तथा पशुपन्छी फर्महरु संग समन्वय गरि छाडा चौपायहरु व्यवस्थापन गरिनेछ
१९७. बजार क्षेत्रभित्रको सवारी चापलाई ध्यानमा राखी सवारी व्यवस्थापन गर्न आवश्यक स्थानमा ट्राफिक पोस्ट, बस बिसौनी, प्रतिकालय, सवारी पार्किङ्ग, जेब्रा क्रसिङ्ग र पैदल मार्गको उपयुक्त ढंगले व्यवस्थापन गरिनेछ सडक दुर्घटनाको जोखिम बढी भएका स्थानहरुमा उपयुक्त ट्राफिक संकेत तथा चिन्हहरु राखिनेछ

(ग) खानेपानी तथा सरसफाई:

१९८. नगरभित्रको खानेपानीको उपलब्धता सहज बनाउन सञ्चालनमा रहेका खानेपानी योजनाहरुको नियमित मर्मत सम्भार गरिनेछ । नेपाल सरकारले तोकेको दिगो विकासको लक्ष्य अनुसार सन २०२५ सम्ममा सबै जनसंख्यालाई आधारभूत गुणस्तरीय खानेपानीको सुविधा पुऱ्याउन १ घर, १ धाराको अवधारणा अनुसार नयाँ खानेपानी योजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
१९९. हाल सञ्चालनमा रहेका सामुदायिक लिफ्टिङ्ग खानेपानी योजनाहरुको विद्युत महशुलको ६० प्रतिशत रकम नगरपालिकाबाट भुक्तानी गर्ने व्यवस्था गरिनेछ । यसबाट खानेपानीको महशुल कम भई उपभोक्ताहरु लाभांवित हुनेछन ।
२००. ग्रिन स्मार्ट सन्धिखर्क नगरपालिका निर्माण गर्न सरसफाईलाई प्राथमिकतामा राखी नेपाल सरकारको सरसफाई गुरु योजना अनुसार पूर्ण सरसफाई उन्मुख कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।

२०१. नगरस्तरीय खानेपानी तथा सरसफाई एवं स्वच्छता योजना (WASH Plan) निर्माणाधिन रहेकोमा यसै वर्ष पूर्णता दिई कार्यान्वयनमा लगिनेछ ।

(घ) सिंचाई:

२०२. खेतियोग्य जमिनहरूमा सिंचाई सुबिधा पुर्याउने कार्यलाई प्राथमिकतामा राख्दै निर्मित सिंचाई संरचनाहरूको मर्मत सम्भार गरि संचालनमा ल्याइनेछ

२०३. खोलानाला, पानीको मूल तथा श्रोतबाट सिंचाई सुबिधा पुर्याउन नसकिने ठाउँहरूमा सिंचाई पोखरी तथा रिचार्ज पोखरी निर्माण गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईनेछ

कृषि कार्यक्रम मार्फत साना सिंचाई र थोपा सिंचाईका लागि अनुदान दिईनेछ ठुला सिंचाई आयोजनाहरू निर्माणको लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसंग पहल गरिनेछ

(घ) बिद्युत, बैकल्पिक तथा नवीकरणीय उर्जा:

२०४. नगर भित्रका मासिक २० युनिट भन्दा कम विद्युत खपत गर्ने सिमान्तकृत समुदायलाई न्यूनतम विद्युत महशुल भुक्तानी नगरपालिकाबाट व्यवस्था मिलाईनेछ ।

२०५. ग्रामिण विद्युतीकरण कार्यक्रम मार्फत नगरपालिका क्षेत्रभित्र हालसम्म बिद्युत सेवा नपुगेका स्थानहरूमा बिद्युत सेवा विस्तारका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ एल. पी. जि. ग्यासको सट्टा विद्युतीय चुलो प्रयोगमा जोड दिईनेछ

२०६. नगर क्षेत्रभित्रका काठको पोल बिस्थापित गरि स्टिलका पोल राख्ने कार्यलाई सरोकारवाला निकायहरू संगको समन्वयमा पुरा गरिनेछ

२०७. बजार क्षेत्र तथा घना बस्ती भएका स्थानहरूमा नाङ्गो तार बिस्थापित गरि इन्सुलेटर जडित कालो तार जडान गर्ने कार्यमा आवश्यक समन्वय गरिनेछ नगर क्षेत्रभित्र नयाँ पूर्वाधार निर्माण गर्दा जमिन मुनि बाट विद्युतीय तार व्यवस्थापन गर्नुपर्ने व्यवस्था सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरि अगाडी बढाइनेछ

२०८. नगर क्षेत्रभित्रका रणनीतिक स्थानहरूमा जोडिएका सिसिटिभी क्यामेराहरूलाई सडक सुरक्षा, दुर्घटना नियन्त्रण, अपराध नियन्त्रण तथा विपद व्यवस्थापनको लागि एकीकृत रूपमा प्रयोग गरिनेछ

२०९. बैकल्पिक तथा नवीकरणीय उर्जाको प्रयोगमा जोड दिईनेछ सुधारिएको चुलो, सौर्य उर्जा प्रविधि तथा बायोग्यास जडान गर्न प्रोत्साहन गरि आवश्यक अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ यसका लागि बैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रसंग समन्वय गरिनेछ नगरपालिकाका विभिन्न स्थानहरूमा जोडिएका सोलार बत्तिहरूको नियमित मर्मत गरिनेछ साथै उपयुक्त स्थानमा सोलार बत्ति राख्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ

४. बन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन:

२१०. प्रत्येक बिद्यालय परिसर, वडा कार्यालय परिसर, सडकका किनारहरू, र खाली सार्वजनिक स्थानहरूमा वृक्षारोपण गरिनेछ

२११. प्रत्येक टोल विकास समितिलाई आफ्नो टोल वरपर कम्तिमा ५० बिरुवा रोप्ने कार्यको लागि प्रोत्साहन गरिनेछ नदी किनार नदी उकास, नहर किनार, सडक किनार, सार्वजनिक खाली जग्गा, तथा पाखाहरुमा वृक्षारोपण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
२१२. सन्धिखर्क नगरपालिकाको बन ऐन, २०७८ बमोजिम बन र जैविक विविधता संरक्षण गर्न सामुदायिक बनहरुमा डडेलो नियन्त्रण कार्यलाई प्रभावकारी बनाउने कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ नगर क्षेत्रभित्रका सामुदायिक बनले आर्जन गर्ने आम्दानीको १०% नगरपालिकाको कोषमा जम्मा गर्न आवश्यक समन्वय तथा सहजीकरण गरिनेछ
२१३. सन्धिखर्क नगरपालिकाको वडा नं १ मा अवस्थित लादाम बगैचामा अत्याधुनिक खुला व्यायमशाला, ट्रेकिंग रुट तथा बाल मनोरन्जन गृह निर्माण गरिनेछ उद्यान, खुला क्षेत्र, चौतारी, सडक र पोखरीहरुलाई हरियाली क्षेत्रको रूपमा विस्तार गरिनेछ नगर भित्रका पार्क, बगैचा तथा उद्यानहरु सौन्दर्यकरण गरिनेछ
२१४. प्रयाप्त जमिन नहुने सहरी क्षेत्रहरुमा छत खेति, करेशा खेति तथा कौशी खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ
२१५. घर परिसर वरपर कम्तिमा २ वटा बिरुवा रोपेको अवस्थामा मात्र घर निर्माण सम्पन्न प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउने व्यवस्था गरिनेछ
२१६. नगर क्षेत्रभित्रको फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि सहकारी तथा निजि क्षेत्रसंग सहकार्य गरिनेछ श्रोतमा नै फोहोरको बर्गिकरण गर्ने नीति अवलम्बन गरि कडाईका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ नगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेको डम्पिङ साइटमा निजि क्षेत्रसंगको सहकार्यमा फोहोरमैला व्यवस्थापनको अत्याधुनिक उपकरण जडान गरिनेछ चिकित्साजन्य, औद्योगिक र रसायनिक फोहोर सम्बन्धित पक्षले नै व्यवस्थापन गर्नु पर्ने नीतिलाई कडाईका साथ परिपालना गराईनेछ
२१७. सडक, नाली तथा सार्वजनिक स्थानहरुमा फालिने फोहोर न्यूनीकरणका लागि प्रत्येक वडामा अनुगमन समिति गठन गरि क्रियाशील बनाईनेछ बजार क्षेत्रका सार्वजनिक स्थलहरुमा फोहोर संकलनका लागि आधुनिक प्रकृतिका फोहोर संकलक बिनहरु प्रयोग गरिनेछ
२१८. सन्धिखर्क नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई लाई पूर्ण रूपमा प्लास्टिक झोला मुक्त बनाइनेछ नागर क्षेत्रको बायु प्रदुषणको स्तर राष्ट्रिय मापदण्ड अनुरूप कायम गरिनेछ
२१९. नगर क्षेत्र भित्रका विपद सम्बेदनशील स्थानहरुको पहिचान र नक्सांकन गरि सोहि आधारमा विपद व्यवस्थापनका कार्यक्रमहरु अगाडी बढाउन नगरको विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना बनाइनेछ
२२०. सन्धिखर्क नगरपालिकाको स्थानीय आपतकालिन कार्यसंचालन केन्द्र ( ) मा विपदको समयमा आवश्यक पर्ने अत्यावश्यक सामग्रीहरुको प्रवन्ध गरिनेछ साथै यस मार्फत समय समयमा विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम तथा अभ्यासहरु संचालन गरिनेछ

२२१. नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी बल नेपाल, नेपाली सेना, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायतका सरोकारवाला निकायहरूको संलग्नतामा विपद पूर्व, विपदको समय र विपद पश्चातका तीनवटै चरण समेटिएको विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी दीर्घकालिन योजना निर्माण गरि लागु गरिनेछ
२२२. सन्धिखर्क नगरपालिकाको बारुण यन्त्रले जिल्लाभर सेवा पुर्याउदै आई रहेको छ बारुणयन्त्र सेवालार्ई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउन थप (फायर फाइटर्स) को व्यवस्था गरिनेछ साथै बारुणयन्त्र सेवालार्ई नगर प्रहरी तथा हेलो सन्धिखर्क सेवासंग आबद्ध गरिनेछ
२२३. १२ वटै वडाहरूमा विपद व्यवस्थापनको लागि आवश्यक पर्ने सेल्टरहरूको पहिचान गरि विपदको समयमा प्रयोग गर्न सक्ने किसिमले व्यवस्थापन गरिनेछ साथै विपदको समयमा शीघ्र प्रतिक्रिया गर्नको लागि प्रत्येक वडामा "Quick Response Team (QRT)" को गठन गरिनेछ
२२४. प्रकोप पिडितहरूको लागि तत्काल राहतको व्यवस्था गरिनेछ विपद जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्व सूचना प्रणालीको लागि जिल्ला स्थित अन्य सरकारी कार्यालयहरूसंग समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ
२२५. ठूला विपदले निम्त्याउन सक्ने सम्भावित क्षतिहरूको न्यूनीकरण गर्ने कार्यका लागि छिमेकी स्थानीय तहहरूसंग समन्वय गरि एक अन्तर पालिका विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापनामा आवश्यक पहल गरिनेछ
२२६. नगरपालिका भित्र मृत्यु हुने व्यक्तिहरू तथा बेवारिसे शवहरूको व्यवस्थापनको लागि शव बाहन खरिद कार्य सम्पन्न भैसकेको छ उक्त शव बाहन परिचालनको जिम्मा अर्घाखाँची अस्पताललाई दिईनेछ विभिन्न संस्थाहरूले नगरपालिका क्षेत्रभित्र संचालन गर्दै आएका एम्बुलेन्स सेवालार्ई नगरपालिकाको समन्वयमा थप व्यवस्थित गरिनेछ एम्बुलेन्स, बारुणयन्त्र, तथा शव बाहन जस्ता आकस्मिक सेवाहरूको प्रभावकारी परिचालन गरिनेछ
२२७. नगरपालिकाको विपद व्यवस्थापन कोष वृद्धि गर्दै लगिनेछ उक्त कोषलाई विपद व्यवस्थापनको पूर्वतयारी, प्रतिकार्य तथा पुनर्लाभ क्रियाकलापहरूमा मितव्ययि एवं प्रभावकारी ढंगले परिचालन गरिनेछ
२२८. वातावरण ऐन, नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्दै वातावरणमैत्री स्थानीय पूर्वाधार निर्माण मार्फत वातावरणमैत्री स्थानीय तह घोषणा गर्नेतर्फ आवश्यक प्रकृया अगाडी बढाइनेछ
२२९. जोखिम सम्बेदनशील भू-उपयोग योजना निर्माण कार्यलाई अघि बढाई उक्त योजना अनुसार कम्तिमा एक वटा सम्पदा संरक्षण योजना कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ साथै वातावरणीय जोखिम न्यूनीकरण गर्न नगरपालिकाबाट संचालन हुने ठूला योजनाहरूमा / गर्ने नीति लिईनेछ
२३०. नदी र पहिरोको जोखिम क्षेत्रको पहिचान र नक्सांकन गर्दै जोखिम नियन्त्रणको लागि स्थानीय स्तरमा तटबन्धको व्यवस्था गरिनेछ साथै नगर क्षेत्रभित्रका विपदको जोखिममा रहेको बस्तीहरूको स्थानान्तरणको लागि संघ र प्रदेश सरकारसमक्ष अनुरोध गरिनेछ ।

२३१. नगर क्षेत्र भित्रका नदी, खोला, नाला, ताल तथा पोखरीहरूको संरक्षण गर्दै अतिक्रमण र प्रदुषण हुन नदिन आवश्यक पहल गरिनेछ साथै नगर क्षेत्र भित्र वातावरण संरक्षण र सरसफाई क्षेत्रमा उत्कृष्ट कार्य गर्ने व्यक्ति तथा संस्थालाई पुरस्कृत गरिनेछ
२३२. ढुंगा, गिट्टी, बालुवाको उत्खनन कार्यलाई व्यवस्थित र वातावरणमैत्री बनाई प्राकृतिक श्रोतको अनियमित दोहनको रोकथाम गरिनेछ नदीजन्य पदार्थको उत्खनन तथा संकलनबाट प्राप्त राजस्वको निश्चित प्रतिशत रकम सम्बन्धित क्षेत्रको नदी नियन्त्रण तथा भू-क्षय नियन्त्रणको लागि विनियोजन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ
२३३. आधुनिक प्रविधियुक्त एकीकृत बन नर्सरी स्थापना गर्ने तर्फ आवश्यक प्रकृत्या अबलम्बन गरिनेछ सामुदायिक बनहरूलाई उद्यमशिलता प्रवर्द्धन केन्द्रको रूपमा विकास गरिनेछ युवाहरूलाई स्थानीय जडिबुटी खेतीमा संलग्न हुन अभिप्रेरित गरिनेछ
२३४. नगर क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक पार्कहरूमा शारीरिक ब्यायम तथा मनोरन्जनात्मक उपकरणहरू जडान गरि संचालनमा ल्याइनेछ

५. सुशासन तथा संस्थागत विकास:

२३५. सूचना प्रविधिमा आधारित सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिईनेछ नगरपालिकाले प्रयोगमा ल्याएको डिजिटल घर नक्सा पास तथा अभिलेखीकरण प्रणाली, विद्युतीय भुक्तानी प्रणाली, विद्युतीय दर्ता चलानी प्रणाली र विद्युती हाजिरी व्यवस्थापन प्रणालीको सेवा प्रवाहमा भरपुर प्रयोग गरिनेछ
२३६. संगठन तथा व्यवस्थापन सर्भेक्षणका आधारमा नगर कार्यपालिका र अन्तरगतका कार्यालयहरूमा कायम सङ्गठन संरचना र दरबन्दीका आधारमा नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवालाई सरल, सहज, गुनासोरहित र नागरिकमैत्री बनाईनेछ कार्यचाप तथा नयाँ जिम्मेवारीका आधारमा दरबन्दी संरचनालाई थपघट गरिनेछ पदपूर्ति हुन बाँकि पदहरूमा तत्काल पदपूर्ति गर्ने कार्यका लागि लुम्बिनी प्रदेश प्रदेश लोक सेवा आयोगमा लेखि पठाईएको छ
२३७. नगरपालिकाले प्रदान गर्ने सेवाको प्रारूप निर्धारण देखि सेवाको वितरण सम्ममा अधिकाधिक नागरिक संलग्नताको व्यवस्था गरिनेछ नगरपालिकाका मुख्य कार्यहरू ( ) बाहेकका अन्य सहायक कार्यहरू ( ) निजि क्षेत्र, सहकारी संस्था, गैरसरकारी संस्था, सामुदायिक संस्था, तथा यस्तै प्रकृतिका अन्य गैर नाफामूलक संस्था मार्फत सम्पादन गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ
२३८. सन्धिखर्क नगरको विशेषता झल्किने लोगो निर्माणको लागि खुल्ला प्रतिस्पर्धा मार्फत उत्कृष्ट लोगो छनौट गरी प्रयोगमा ल्याइनेछ ।
२३९. साविक स्थानीय तहमा कार्यरत कर्मचारीहरूको लामो समय सम्म पदोन्नती हुन नसकी वृत्ति विकासमा असर परेको अवस्थालाई मध्यनजर गर्दै सन्धिखर्क नगरपालिकाको साविक स्थानीय तहमा कार्यरत जनशक्तिको सेवा सुविधा सम्बन्धी विधेयक राय/परामर्शको लागि लुम्बिनी प्रदेश प्रदेश लोक सेवा आयोगमा पठाईएकोमा प्रदेश लोक सेवा आयोगबाट प्राप्त सहमति बमोजिम

- निजहरुको स्तरवृद्धि गरि काम गर्ने मनोबललाई उच्च बनाईनेछ सबै कर्मचारीहरुलाई कामप्रति उत्प्रेरित गर्न कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली तर्जुमा गरि लागू गरिनेछ
२४०. नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवालाई प्रभावकारी बनाउन नगर प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतबीच तथा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र विषयगत शाखा प्रमुख र वडा सचिवबीच कार्यसम्पादन करार गरिनेछ प्रत्येक चौमासिकमा कार्यसम्पादन बापत प्राप्त नतिजा प्रकाशन गरि कार्यसम्पादनमा अब्बल ठहरिने कर्मचारीलाई पुरस्कृत गरिनेछ साथै सन्तोषजनक कार्यसम्पादन गर्न नसक्ने कर्मचारीको क्षमता विकास गरिनेछ
२४१. नगरपालिकाको कार्यमा सेवारत रहंदाको अवस्थामा कुनै कारणबश राज्यकोषबाट तलब भत्ता खाने नगरपालिकाको कर्मचारी वा शिक्षकको मृत्यु भएमा पारिवारिक भरथेगका लागि प्रति व्यक्ति रु ५०,०००/- सहयोग उपलब्ध गरिनेछ
२४२. नगरपालिकाले निर्माण गरेको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली सम्बन्धी कार्यविधिलाई कार्यान्वयन गर्दै सार्वजनिक खर्चलाई मितव्ययी, पारदर्शी र उत्पादनमूलक तुल्याईनेछ
२४३. सन्धिखर्क नगरपालिका र लुम्बिनी प्रदेश मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयबीच भएको नवप्रवर्तन साझेदारी कोष अन्तर्गत 'ग्रीन स्मार्ट सन्धिखर्क सिटी' परियोजना मार्फत नगर तथ्यांक संकलन, नगर सिस्टम विकास, सिसिटिभी जडान र अनलाइन सेवा प्रवाहलाई जोड दिईनेछ नगर क्षेत्रका मुख्य मुख्य रणनीतिक स्थानहरुमा सिसिटिभी जडान गरि स्थानीय सुरक्षा प्रवर्द्धन गर्दै स्थानीय अर्थतन्त्रलाई चलायमान गराइनेछ
२४४. राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय विकास पद्धति, सेवा प्रवाह र शासन प्रणालीको अनुभव आदान प्रदान गर्न तथा सहकार्य प्रवर्द्धन गर्न विभिन्न स्वदेशी तथा बिदेशी स्थानीय सरकारहरूसंग भगिनी सम्बन्ध कायम गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ
२४५. नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ लगायत अन्य संघीय तथा प्रादेशिक कानून प्रदत्त अधिकारहरुको प्रयोगको लागि आवश्यक ऐन, नियम, कार्यविधि, निर्देशिका तथा मापदण्डहरु तर्जुमा गरि लागू गरिनेछ
२४६. विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा सहभागितामूलक व्यवस्थापन प्रणालीको अभ्यास गर्न टोल विकास संस्थाहरुको परिचालन गरिनेछ
२४७. विपद लगायत अन्य आपतकालीन परिस्थितिमा कार्यसम्पादनको प्रभावकारी व्यवस्था गर्न "लचक समय"( ) को अवधारणालाई अंगिकार गरिनेछ
२४८. गैर सरकारी संस्थाहरुले सन्धिखर्क नगरपालिका भित्र संचालन गर्ने कार्यक्रमहरु सन्धिखर्क नगरपालिकाको नगर सभाबाट पारित गरे पश्चात मात्र कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ साथै उक्त संस्थाहरुलाई थप जिम्मेवार र उत्तरदायी बनाउन आवश्यक नियमन र सहकार्य गरिनेछ नगर क्षेत्रभित्र कार्यरत गैर सरकारी संस्थाहरुले संचालन गर्ने कार्यक्रमहरुमा दोहोरोपना नहुने गरि समन्वयात्मक ढंगले संचालन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ
२४९. नगर सुशासन कायम गर्नको लागि पारदर्शिता, जवाफदेहिता, कार्य सिघ्रता, उत्तरदायित्व र सरल प्रशासनको अवधारणालाई आत्मसात गरिनेछ नगरपालिकाले बनाएको जनप्रतिनिधि र

राष्ट्रसेवक कर्मचारीको आचार संहिता ( ) प्रभावकारी कार्यान्वयनको व्यवस्था गरिनेछ

२५०. नगरपालिका अन्तरगत संचालित योजनाहरूको बस्तुनिष्ठ र मापनयोग्य सूचक बनाई निरन्तर अनुगमन गरिनेछ अनुगमनमा कैफियत देखिएका योजनाहरूको तत्काल सुधार कार्य अघि बढाउन निर्देशन दिन सक्ने गरि अनुगमन समितिलाई अधिकार प्रदान गरिनेछ
२५१. “खर्चमा मितव्ययिता, सुन्य बेरुजु हाम्रो प्रतिवद्धता” भन्ने मन्त्रलाई हृदयांगम गरि विगतका आर्थिक वर्षहरूमा कायम हुन आएका बेरुजु फछ्यौटमा ठोस कदम अगाडी बढाइनेछ
२५२. मानव पुँजीको उचीत व्यवस्थापनको लागि नगरपालिका भित्र कार्यरत जनशक्तिको क्षमता बिकासमा जोड दिइनेछ यस कार्यको लागि प्रदेश र संघीय स्तरमा मानव पुँजी व्यवस्थापनमा क्रियाशील संस्थाहरू संग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरिनेछ
२५३. भ्रष्टाचार प्रति शुन्य सहनशिलताको नीति अनुरूप भ्रष्टाचारजन्य क्रियाकलाप बिरुद्ध निरोधात्मक, प्रवर्द्धनात्मक, र उपचारात्मक रणनीति निर्माण गरि लागू गरिनेछ
२५४. नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने सेवालार्ई सहज र नागरिकमैत्री बनाउन आवश्यकता अनुसार सबै वडाहरूमा घुम्ती सेवा संचालन गरिनेछ
२५५. नगरपालिकाले प्रवाह गर्ने, र गरेका सेवा तथा क्रियाकलापहरूका सन्दर्भमा अन्तरिक र बाह्य सरोकारवालालार्ई प्रयास जानकारी प्रदान गर्न प्रत्येक चौमासिकमा कम्तिमा एक पटक सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ
२५६. कार्यालयबाट प्रवाह हुने सेवा सम्बन्धी मापदण्ड ( ) तयार गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ
२५७. अन्तर स्थानीय तह सहकार्य र समन्वयका क्षेत्रहरू पहिचान गरि साझा सरोकारका बिषयहरूमा सहकार्य र समन्वय गर्न नीति तथा संरचना निर्माणको कार्यलार्ई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइनेछ साथै आसपासका स्थानीय तहहरू संग कम्तिमा कुनै एक क्षेत्रमा सहलगानी गर्ने प्रकृयाको सुरुवात गरिनेछ
२५८. नगरपालिकाको तथ्यांक संकलन तथा भण्डारण गर्ने प्रयोजनको लागि स्थानीय सभरको प्रयोग गरिनेछ साथै उक्त तथ्यांकको सुरक्षाको लागि फायरवाल जडान गरिनेछ
२५९. सन्धिखर्क नगरपालिकासंग सिमान जोडिएका स्थानीय तहहरू संग साझा सरोकारका बिषयमा छलफल तथा अन्तरक्रिया गर्न संयुक्त समिति गठन गरि क्रियाशील बनाईनेछ
२६०. नगर क्षेत्रभित्रका ८०% भन्दा बढी घरधुरीलार्ई टोल विकास संस्थामा आबद्ध गराइनेछ साथै वातावरण संरक्षणका ५०% भन्दा बढी कार्यक्रम टोल विकास संस्था, नागरिक तथा निजि क्षेत्र र गैर सरकारी संस्थाको सहभागितामा संचालन गरिनेछ
२६१. सन्धिखर्क नगरपालिकाको निर्माणाधीन प्रशासकीय तथा सभाहल भवन निर्माणको कार्यलार्ई निरन्तरता दिईनेछ साथै निर्माण हुन बाँकि वडा नं ५, ६, ७, ८ र १२ का प्रशासकीय भवन निर्माण गर्न संघ तथा प्रदेश सरकारसंग आवश्यक पहल गरिनेछ साथै सबै वडा कार्यालयहरूमा डिजिटल नागरिक बडापत्र स्थापना गरिनेछ

२६२. नगरपालिकाबाट नागरिकलाई प्रवाह गर्नु पर्ने सेवा सुविधाका सम्बन्धमा नियमित रूपमा विषयगत समिति र कार्यपालिका बैठकमा छलफल गरि सेवा प्रवाह सुधारका सम्बन्धमा आवश्यक निर्णय लिई त्यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ
२६३. नगरपालिका प्रति नगरबासीको धारणा बुझी सोहि बमोजिमका क्रियाकलाप संचालन गर्न चौमासिक रूपमा जनता संग नगर प्रमुख कार्यक्रम संचालन गरिनेछ यसका लागि नगरपालिका भित्रका एफ. एम. रेडियोहरु संग सहकार्य गरिनेछ
२६४. दिगो विकासका लक्ष्यहरुको स्थानीयकरणका लागि स्पष्ट नीति तथा कार्ययोजना तर्जुमा गर्दै त्यसलाई बार्षिक योजनामा समावेश गरि कार्यान्वयनको व्यवस्था मिलाईनेछ
२६५. वडा कार्यालय, सामुदायिक विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट प्रवाह हुने सेवालाई पारदर्शी र उत्तरदायी बनाउन उल्लेखित कार्यालयहरुले समेत सूचना अधिकारी तोक्ने व्यवस्थालाई अनिवार्य बनाईनेछ
२६६. नगरपालिकाले स्थापना गरि संचालनमा ल्याएको खोज तथा विकास इकाईलाई सेवा प्रवाह, विकास निर्माण तथा नीति निर्माणमा देखिएका नवीनतम प्रवृत्तिहरुको अध्ययन, अनुसन्धान तथा विश्लेषण गरि सोहि अनुरूपको नीति र कार्ययोजना निर्माण गर्ने कार्यको लागि परिचालन गरिनेछ
२६७. नगरपालिका अन्तरगतका सम्पूर्ण वडा कार्यालयहरु र माध्यमिक तहका सामुदायिक विद्यालयहरुमा विद्युतीय हाजिरीको ब्यवस्था गरिनेछ सुरक्षाको हिसाबले उक्त स्थानहरुमा क्रमशः सिसिटिभी क्यामेरा जडान गरिनेछ
२६८. नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा स्थापना गरि प्रयोगमा ल्याइएको दुई वटा नागरिक सहायता कक्ष प्रभावकारी भएको विश्वास लिएको छु सेवाग्राहीको सहजताको लागि "एकीकृत सेवा प्रवाह केन्द्र"को स्थापना गरि प्रयोगमा ल्याइनेछ सबै वडा कार्यालयहरुमा नागरिक सहायता कक्षको स्थापना गरिनेछ
२६९. नगर क्षेत्रभित्र कर संकलन, फोहोरमैला व्यवस्थापन, नीति नियम तथा कानूनको परिपालना, अव्यवस्थित निर्माण व्यवस्थापन, कार्यपालिकाका निर्णयहरुको कार्यान्वयन जस्ता कार्यहरु सम्पादन गर्दै नगर क्षेत्रको सुरक्षा व्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाउनको लागि नगर प्रहरीको व्यवस्था गरिनेछ
२७०. नगरबासीको गुनासो सीघ्र सम्बोधन गर्ने कार्यको लागि नगर कार्यपालिकाको कार्यालयमा गुनासो व्यवस्थापन कक्ष स्थापन गरि 'हेलो सन्धिखर्क' कार्यक्रम संचालन गरिनेछ प्रत्येक त्रैमासिकमा नगरपालिकामा प्राप्त गुनासो र सो को फछ्यौटको अवस्था बारे पत्रकार सम्मेलन गरि जानकारी दिईनेछ
२७१. पदाधिकारी र कर्मचारीको क्षमता विकास र पुनर्ताजगी सम्बन्धि तालिम संचालन गरिनेछ
२७२. एकीकृत भू-उपयोग योजना, यातायात गुरुयोजना, वातावरण व्यवस्थापन योजना समेत समावेश भएको (भौगोलिक सूचना प्रणालीका आधारमा स्थानीय योजना) मा आधारित आवधिक विकास योजना तर्जुमा गरि सोहि आधारमा मध्यकालीन खर्च संरचना

- सहितको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अगाडी बढाइनेछ
२७३. नगरपालिकाको राजस्व प्रशासनलाई सरल, सहज र मितव्ययि तुल्याइनेछ नियमित रूपमा नगरपालिकालाई राजस्व तिर्ने तथा सबै भन्दा धेरै राजस्व तिर्ने कर दातालाई पुरस्कृत गरिनेछ तोकिएको समयभित्र कर तिर्ने करदातालाई छुट सहुलियत प्रदान गरिनेछ
२७४. विभिन्न करणबाट व्यवसाय दर्ता तथा नवीकरण गरि नियमित हुन छुट भएका करदातालाई करको दयारामा आउनको लागि “कर सहभागिता कार्यक्रम” संचालन गरिनेछ व्यवसाय कर तथा अन्य कर तिर्न बाँकि करदातालाई निश्चित समयावधि तोकि कर तिर्न अनुरोध गरिनेछ घर जग्गा बहाल कर असुली प्रकृयालाई अनिवार्य र प्रभावकारी तुल्याउन टोल विकास संस्था, युवा क्लब, आमा समूह, सहकारी तथा निजि संस्थासंग सहकार्य गरिनेछ
२७५. दिगो रूपमा आन्तरिक आयामा वृद्धि गरि नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउन “राजस्व प्रशासन सुधार योजना” तर्जुमा गरि लागू गरिनेछ नगरपालिका भित्रका सम्भावित करका क्षेत्रहरु पहिचान गरि नियमित रूपमा सहज ढंगले असुलउपर हुने व्यवस्था गरिनेछ
२७६. बन्दाबन्दिको कारण आर्थिक बर्ष २०७७/०७८ को कर बुझाउन बाँकि रहेका करदातालाई कर बुझाउने समयावधि २०७९ भाद्र मसान्तसम्म थप गर्ने व्यवस्था गरिनेछ
२७७. नगर क्षेत्र भित्र तथा वडा स्तरमा संकलन हुन सक्ने राजस्वको वास्तविक तथ्यांक संकलन गरि आन्तरिक आयलाई बढोत्तरी गर्न नगर तथा वडा स्तरमा राजस्व सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ
२७८. कर कानुनको पालनालाई जोड दिदै स्थानीय स्तरमा कर छली तथा राजस्व चुहावट नियन्त्रण सम्बन्धी नीति, कानून र मापदण्ड तर्जुमा गरि लागू गरिनेछ साथै यसको प्रभावकारी नियमनको ब्यवस्थ गरिनेछ
२७९. "तिरौँ स्थानीय कर, बनाऔँ नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर" भन्ने मान्यताका साथ स्थानीय जनतालाई स्वेच्छिक रूपमा कर तिर्ने वातावरण सिर्जना गर्न कर सप्ताह कार्यक्रम संचालन गरिनेछ नगर क्षेत्र भित्र कर सम्भाव्यता अध्ययन गरि करको नयाँ क्षेत्र पहिचान गर्दै करको दर परिवर्तन र दायरा विस्तार गरिनेछ नगरपालिकाको कर प्रशासनलाई सरल र सहज बनाइनेछ
२८०. नगरस्तरीय वा वडास्तरीय कुनै पनि योजना सम्झौता गर्नु पूर्व उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाई आफूले नगरपालिकालाई बुझाउनुपर्ने सम्पत्ति कर, व्यवसाय कर, बहाल कर चुक्ता गर्न अनिवार्य गरिनेछ
२८१. नगर क्षेत्रभित्र सामाजिक न्याय कायम गर्न प्रत्येक वडाहरुमा मेलमिलाप केन्द्रहरुको गठन गरिसकिएको छ यसरी प्रत्येक वडामा गठन भएका मेलमिलापकेन्द्र हरुको प्रभावकारी संचालनको व्यवस्था मिलाईनेछ
२८२. क्षमता विकास मार्फत न्यायिक समितिलाई शसक्तिकरण गर्दै यस मार्फत सम्पादन भएका निर्णय तथा मिलापत्रहरुको विद्युतीय प्रविधिको प्रयोग मार्फत प्रभावकारी कार्यान्वयनको व्यवस्था गरि बैज्ञानिक तवरले व्यवस्थित अभिलेख राखिनेछ

२८३. न्यायिक समितिका पदाधिकारी र सुचिकृत मेलमिलापकर्ताहरूलाई क्षमता अभिवृद्धिका लागि तालिम, अन्तरक्रिया कार्यक्रम, अध्ययन अवलोकन भ्रमण तथा असल अभ्यास सिकाई कार्यक्रम संचालन गरिनेछ

अन्त्यमा, सन्धिखर्क नगरपालिकालाई अनुक्रियाशील सरकार ( ) को रूपमा विकास गर्न जनचाहना अनुसारका सेवाहरूको विकास गर्ने दिशामा हाम्रो ध्यान केन्द्रित रहने छ जिम्मेवार सरकार ( ) को रूपमा हामीले सार्वजनिक श्रोतहरूलाई विवेकपूर्ण तवरले परिचालन गरेका छौं उत्तरदायी सरकार ( )

( ) को रूपमा सन्धिखर्क नगरपालिकालाई सदाचरिता तथा इमान्दारिताका साथ सार्वजनिक हित प्रवर्द्धन गर्न अगाडी बढाउने उद्देश्य लिईएको छ नगरपालिकाको नीतिगत, कानुनी, व्यवस्थापकीय, संरचनात्मक र संगठनिक पक्षमा सुधार गर्दै अगाडी बढ्नु आजको आवश्यकता हो

सन्धिखर्क नगरपालिकाको आ.व. २०७९/०८० को बार्षिक विकास कार्यक्रम निर्माण गर्दा उल्लेखित नीति तथा कार्यक्रमले मार्गदर्शनको रूपमा काम गर्नेछन यस नीति तथा कार्यक्रमको सफल, प्रभावकारी र नतिजामूलक कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने श्रोतको सम्बन्धमा संघ तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय गरिनेछ साथै संजालिकृत शासनको वर्तमान समयमा विकास व्यवस्थापनको कार्यमा सरकार, निजि क्षेत्र, नागरिक समाज, गैर सरकारी क्षेत्र समान हिस्सेदार हुन् सरकार सहजकर्ता मात्र हो त्यसैले प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको पूर्ण कार्यान्वयनको लागि सम्पूर्ण नगरवासीहरू, संघ तथा प्रदेश सभाका माननीय सदस्यज्युहरू, नगरपालिकाका जनप्रतिनिधिहरू, निजि क्षेत्र, नागरिक समाज, बौद्धिक तथा प्रतिष्ठित व्यक्तित्व, कर्मचारी, सामुदायिक संघ संस्था, गैर सरकारी संघ संस्थाहरू, सहकारी संस्थाहरू र आम संचार जगतको सक्रिय साथ, सहयोग, समर्थन र सहभागिताको अपेक्षा गरेको छु यसको सफल कार्यान्वयन, अनुगमन, मुल्यांकन र पृष्ठपोषणमा यहाँहरूको सार्थक भूमिका रहने कुरामा विश्वस्त छु धन्यवाद।

मिति: २०७९/०३/०९

कृष्ण प्रसाद श्रेष्ठ
नगर प्रमुख
सन्धिखर्क नगरपालिका